

-KARAR İNCELEMESİ-

TEBLİGAT KANUNU'NUN 6099 S. K
İLE DEĞİŞİK 10/II VE
21/II MADDESİ HÜKÜMLERİNİN
UYGULAMA ALANLARININ TESPİTİ

BİR İÇTİHAT
DEĞERLENDİRMESİNİN
DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ*

(12. HD., 11.02.2013, 32459/3328)

Yrd. Doç. Dr. Bilgehan YEŞİLOVA**

---

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

**Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usûl- İcra ve İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, LL. M (Queen Mary).

ÖZ

Tebliğat Kanunu'nda 2011 yılında, 6099 s. K ile özellikle gerçek kişi-muhataplar için geçerli tebliğat hükümlerinde, önemli değişiklikler yaşanmıştır. Esasen 2006 yılında, bu kez 5490 s. K ile vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes –gerçek kişi- için yerleşim yeri adresini ve bunda sonraki tarihli değişiklikleri, bildirmek ve kayıt altına aldirmek zorunluluğu getirilmişti. Tebliğat hukukuyla alâkalı sözü edilen değişikliklerle ise kayıtlı adresin kanundaki sair şartların da sağlanmasıyla Tebliğat Kanunu bakımından “bilinen son adres” olarak kabulü yönünde bir mecburiyet getirilmiştir. Çalışmaya konu edilen içtihat, 6099 s. K ile değişik Tebliğat Kanunu'nun 10/II ve 21/III. maddesi hükümleriyle ilgili olup oy çokluğuyla verilmiştir. Muhalefet şerhi, kanun değişikliği sonrası geçerli bu yeni hükmün, nasıl ve hangi şartlarla uygulanabileceği konusunda, son derece tartışmalı karşı görüşleri haizdir. Çalışmamız, bu çok yeni kazai içtihadın gerek çoğunluk görüşünde gerekse muhalefet şerhinde yer alan argümanlar bağlamında değerlendirilmesini içerdiği gibi öğretide aynı içtihatla ilgili olarak yapılmış çalışmaya da göndermede bulunarak orada yazılı görüşleri de tartışmaya açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Tebliğat hukuku, tebliğat, yerleşim yeri, bilinen son adres, muhatap, tebliğ tarihi, muhatapın geçici olarak bulunmaması.*

-JURISDICTIONAL EVALUATION-
THE APPLICABILITY (RATIONE
MATERIAE) OF THE NEW
PROVISIONS -ENACTED BY CODE
NO. 6099- IN ART. 10/II, 21/II OF
THE NOTIFICATION LAW NO. 7201
SOME THOUGHTS ON FORMER
ASSESSMENTS IN THE DOCTRINE
(12. HD., 11.02.2013, 32459/3328)

ABSTRACT

In Notification Law, in 2011, within the Code numbered 6099, for the natural persons/addressees, highly important legal changes have been made. In fact, in 2006, this time with the Code numbered 5490, it has already been regulated that every citizen has to register his last and actual domicile including the every future changes in it. The so-called verification in the Notification Law is related with this registered domicile in order to be used as "known/actual final address" -when needed- in the notification regime for the official purposes. The jurisdiction studied herein is not only about the new provisions of the Notification Code in Art 10/II and 21/II enacted within the Code numbered 6099 but also given only by the majority votes not in unanimity. The dissenting opinion has included highly debatable arguments for comprehension those new rules. This study includes not only the conflicting arguments written both in the jurisdiction and dissenting opinion but also refers the former article in the doctrine also studying the same jurisdiction in order to evaluate and moot those arguments in that.

Keywords: Notification Law/Code, notification, domicile, known/actual last address, acceptor/addressee, the date of notification, temporal absence of addressee

GİRİŞ YERİNE

Tebliğat Kanunu'nun 10 ve 21. maddelerinde, 6099 s. K^[1] ile değişikliğe gidilmiştir. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin incelemeye konu edilen kararı^[2], kanuna fıkra ihdası suretiyle eklenen yeni 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerinin uygulanma şartlarıyla ilgilidir. Söz konusu içtihat, Ankara Barosu Dergisi'nin 2013/4. sayısında, Ankara Barosu mensubu, sayın *Salgırtay* tarafından çalışılmış ve değerlendirilmiştir^[3]. Anılan içtihat, bu son inceleme içerisinde *-tam metin şeklinde-* yer almışsa da *gerek* okuyucuya kolaylık olması *gerekse* metin içi göndermelerin daha hızlı ve anlaşılabilir yapılabilmesi bakımından bu çalışmanın ekinde de ayrıca verilmiştir.

Çalışmanın amacı, *sadece* kanun değişikliği ile birlikte tebligat hukukumuzda dâhil bu iki *yeni* kanun hükmünü değerlendirmek değil; ama aynı zamanda çok yakın tarihte ve ancak *oyçokluğuyla* verilebilmiş söz konusu içtihadı, bir kez daha ve bu sefer farklı bir bakış açısıyla sorgulayarak değerlendirmektir. Kararın *oyçokluğuyla* verilmiş olması, başlı başına ilgi çekicidir. Muhalefet şerhi ve içeriği, özellikle yapmış olduğu mukayese ve varmış olduğu sonuç bakımından ayrıca dikkate değerdir. Öğretideki görüşün ise kararın *oyçokluğuyla* da olsa varılmış sonucuna iştirak ettiği düşünülebilirse de hâlâ tartışılmaya değer yönleri bulunmaktadır. Bu vesileyle çalışma içerisinde, yeni hükümlerin gerekçelerine bir kez daha göndermede bulunmak gerekmiştir. Zira karada; yani gerek çoğunluk görüşünde *gerekse* muhalefet şerhinde, kanun değişikliklerinin gerekçelerine özel bir önem ve ağırlık verilmiştir ki, aynı gerekçelerden iki zıt sonuca varılmış olması ve nihayetinde bu kez ilmi içtihatı, bunların da dışında üçüncü bir yolun *-oyçokluğuyla varılan sonuçmuşçasına-* geçerli olduğu kanaatinin paylaşılması, başlı başına çalışılmayı gerektiren bir durumdur.

Söz konusu karar, her ne kadar sadece Tebligat Kanunu'nun 6099 s. K ile değişik 10/II ve 21/II. maddesi hükümleriyle alakalıysa da; *özellikle* muhalefet şerhinde ve dolayısıyla önceki karar incelemesinde değinilmiş olan aynı kanunun yine 6099 s. K ile değişik bu kez 35. maddesi hükmüne de çalışmamızda yer vermek ve ayrı bir başlık altında inceleyerek *-varsa-* farklılıklarını ortaya koymak gerekmiştir.

[1] RG. 19.01.2011, S. 27820.

[2] İçtihadın tam metni, bu kez paragraf numaraları da verilmek suretiyle çalışmanın arkasında, ek olarak ayrıca sunulmuştur.

[3] SALGIRTAY, s. 299-328.

I. MADDİ VAKİA-MERCİ KARARLARI VE ÇÖZÜMÜ GEREKEN HUKUKİ MESELE

A. Maddi Vakıa-Merci Kararları

İctihada konu maddi vakıa, alacaklısı tarafından başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla ilâmsız icra takibinde (İİK m.167 vd), ödeme emrinin takip borçlusuna tebliği sırasında, *-icra müdürlüğünce de uygun bulunarak-* kullanılan tebliğ metoduyla alâkalıdır (§3). Borçlu, ödeme emrine ilişkin tebliğin usulsüz olduğu gerekçesiyle *i)* öncelikle tebliğ tarihinin beyan edildiği (m. 32) şekliyle düzeltilmesini ve eş zamanlı olarak *ii)* ileri sürülen –borca- itirazların da kabulüyle takibin iptaline karar verilmesini talep etmiştir (§2).

Yerel mahkemenin (Bakırköy 2. İcra Mahkemesi'nin) anılan talep karşısında, nasıl bir karar verdiği, içtihatla açıklıkla yer almamaktadır. Buna karşın özellikle 12. HD'nin *karar düzeltme incelemesi* neticesinde vermiş olduğu karardan dolaylı olarak bu sonuca ulaşılabilirlik mümkündür (§10-11).

Yargıtay 12. HD'si, karar düzeltme incelemesi sonucunda (§8-10),

“...Somut olayda şikâyet konusu yapılan ödeme emri tebligatının *TK'nun 10/2. Maddesi gözardı edilerek borçluya önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan doğruya TK'nun 21/2 maddesine göre çıkartıldığı ve bu tebligatın yukarıda anlatılan nedenlerle usule aykırı bir tebligat olduğu görülmüştür.* ...; tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatap tebliğe muttali olmuş ise geçerli sayılıp, muhatabın beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi olarak kabul edileceği belirtilmiştir. O halde mahkemece, *dairesinin yeniden oluşan görüşü doğrultusunda;* yukarıda belirtilen nedenlerle *ödeme emrinin tebliğinin usulsüz olduğuna karar verilerek,* borçlunun öğrenme tarihi olarak beyan ettiği tarihe göre 5 günlük yasal süre içerisinde yapıldığı tespit edildiği taktirde *icra takibine itirazlarının esasının incelenmesi gerekir iken bu hususlar gözardı edilerek istemin reddi yönüne hüküm tesisi isabetsiz olup* mahkeme kararının bozulması gerekirken onandığı anlaşılmalı borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü yoluna gidilmiştir...” [vurgu eklenmiştir]

şeklindeki gerekçesiyle karar düzeltme isteminin kabulüne ve Dairenin temyiz incelemesi neticesinde vermiş olduğu kararının kaldırılarak yerel mahkeme hükmünün bu kez anılan gerekçelerle bozulmasına karar vermiştir. Şu hâlde, yerel mahkemece talep (*şikâyet-borca itiraz*) –*somut olay özelinde bir usulsüz tebligat bulunmadığından-* süre aşımı nedeniyle reddedilmiş olacak ki, 12. HD'si, her halükârda usulsüz bir tebliğin varlığını tespit etmiş; devamında, süresinde olmak şartıyla artık –borca- itirazların esasları üzerinde –*yerel mahkemece-* bir inceleme yapılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. İlgili çekici bir diğer

husus ise yazıldığı şekliyle söz konusu içtihadın Dairenin *yeni* oluşan görüşü doğrultusunda olmasıdır.

Dairenin oyçokluğuyla vardığı kanaat bakımından; dayandığı gerekçelere bu kısımda, hemen sıra numarası atında yer verilecek; muhalefet şerhindeki argümanlarla öğretilerde geçen görüşlere ise aşağıda, değerlendirme kısmında yeri geldiğince değinilecektir.

Oyçokluğuyla varılan kanaatin gerekçeleri, sırayla ve özetle şu şekildedir:

- i. Kararda, öncelikle Anayasanın 36, Tebligat Kanunu'nun 6099 s. K ile değişik 10/II ve yine Tebligat Yönetmeliği'nin 16/II. maddesi hükümlerine göndermede bulunulmuş (§4-5); 6099 s. K'la yapılan değişikliklerin genel gerekçesinde geçen "...Uygulamada yaşanan sorunları önlemek üzere tasarıda yer verilen en önemli değişiklik, 25/4/2006 tarihli ve 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda kabul edilen adres kayıt sisteminin Tebligat Kanunu'na intibakının sağlanmasıdır. *Hatta bu yolla, bazen on-onbeş tebligatla dahi sonuç elde edilemeyen durumlarda (ilanen tebligatın gerektirdiği istisnai haller hariç), en fazla iki veya üç tebligatla sorun çözülebilecektir.*" [vurgu eklenmiştir] (§6) şeklindeki ibarelere yer verilmiştir. Özellikle yapılan alıntının son kısmında yazılı ve "...iki veya üç tebligatla sorun çözülebilecektir..." biçimindeki yasama organına ait kanaat, kararın ilerleyen kısımlarında (§7) bu kez "...en fazla..." ibaresi olmadan bir kez daha tekrarlanmıştır.
- ii. Varılan sonuçta belirleyici nokta, "...Tebligat Kanunu'nun 10. maddesine eklenen ikinci fıkrasında gerçek kişilere yapılacak tebligatla ilgili olarak iki aşamalı bir yol benimsenmiştir. Muhatabın adresi takip alacaklısı (veya davacı) tarafından bildirilecek ve normal tebligat çıkarılacaktır. *Bildirilen adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi veya başka bir adresi olması arasında fark bulunmamaktadır.* Bildirilen adrese çıkarılan tebligatın bilâ tebliğ iade edilmesi halinde, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre çıkarılacaktır. *Tebligat Kanunu'nun 10/2 ve 21/2. maddelerini farklı şekilde yorumlayarak muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine başka adresi bilinmiyor diyerek doğrudan doğruya 21/2. maddesine göre tebligat çıkartılması doğru olmaz.*" [vurgu eklenmiştir] yönündeki gerekçede (§7) saklıdır. Zira buradan hareketle tıpkı somut olayda olduğu gibi, ödeme emrinin tebliği için takip alacaklısının bildirmiş olduğu adresin, aynı zamanda adres kayıt sisteminde kayıtlı adres olması hâlinde dahi ve böyle bir örtüşmeye/çakışmaya rağmen *doğrudan/daha ilk seferde* kanunun 21/II. maddesi hükmünden istifade edilerek bir tebligat yapılması, doğru

bulunmamıştır. Önemi nedeniyle bir kez daha vurgulamakta fayda vardır. *Daire*, bilinen adresle (yani tebligatın ilk kez çıkacağı adresle) adres kayıt sistemindeki adresin örtüşmesi-aynı olması hâlinde doğrudan/ilk elden kanununun 21/II. maddesinde yazılı metodun takip ve uygulanmasına cevaz vermemiştir. Eş deyişle özelliği her ne olursa olsun (yani adres kayıt sistemindeki adres de olsa) takip talebi ve dolayısıyla ödeme emrinde yazılı (İİK m. 58/II, b. 2; 167/II, 168/I, b.1) adrese önce *olağan* tebliğ metoduyla yani (örneğin) kanununun 21/I. maddesi hükmüne uygun olarak bir tebliğ yapılmaya çalışılacak; ancak buradan bir sonuç elde edilemezse artık 6099 s. K değişikliğiyle yürürlüğe giren istisnai hüküm, uygulanma kabiliyeti kazanacaktır. Kararda, uyuşmazlık konusu maddi vakıadan bağımsız olarak muhataba ait bilinen adresle kayıtlı adresin *aynı olmaması* hâlinde ve bilinen adrese yapılan tebliğin sonuçsuz kalması durumunda, nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda da bir görüş açıklandığı kanaatinde değiliz. Bu sebeple detaylarına aşağıda yer verilecek olmakla birlikte öğretide geçen aksi yöndeki kanaat ve değerlendirmelere katılma olanağı bulamıyoruz.

- iii. Kanununun 6099 s. K ile değişik 21/II. maddesi hükmü değerlendirilirken (§7); bunun “...5490 Sayılı Kanuna göre doğru adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildirmeyen vatandaşı cezalandırmak amacını...” [vurgu eklenmiştir] güttüğü belirtilmiştir. İlginçtir, benzeri bir gerekçeye bu kez muhalefet şerhinde (§17) karşı görüş içinde dayanılmıştır. Ne var ki, çoğunluk görüşünde, anılan nedenle “...Tebliğat yasasının dar yorumlanması geçerli bir mazereti nedeniyle yeni adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildiremeyen veya önemli bir mazereti nedeniyle (yatarak hastahanedeki tedavi gören hasta gibi) bir kaç aylığına adresinden ayrılmak zorunda kalan vatandaşın cezalandırılmasına neden olur. Yasanın yorumunda yardımcı kaynak olan madde gerekçelerini dikkate almak gerekir. Tebligat Kanunu'nda değişiklik yapılan madde gerekçelerinden açıkça anlaşılacağı üzere *iki veya üç tebligatla sorun çözülmek istenmiştir...*” [vurgu eklenmiştir] sonucuna varılmıştır. Oysa içtihadı konu maddi vakıa bakımından; adresinden -örneğin hastanede tedavi görmek amacıyla da olsa- *geçici süreyle* ayrılmış muhataba, tebligatın nasıl yapılacağı meselesinin olumlu/olumsuz hiçbir ilgisi ve etkisi bulunmamaktadır. Zira anılan bu son olasılıkta, *muhatabın adresini sürekli olarak terk etmiş olması* biçiminde bir hukuki sonuç (içtihadı konu maddi vakıanın aksine), geçerli değildir (m. 201, 21; Yön m. 30/II). Öte yandan, adres kayıt sisteminde kayıtlı olan adreste yaşanan değişikliklerin usulünce bildirilmemesi hâlinde, bu yönde varsa haklı

bir mazeretin niteliği ve etkisi konularında, hiçbir açık kanun hükmüne göndermede bulunulmadan (*karş.* 5490 s. K m. 49, 50) kazai yolla bir sonuca varılmış olması, dikkat çekicidir.

- iv. Kararın gerekçesinde öne çıkan (§7) ve muhalefet şerhiyle çatışan (§16) bir diğer husus, “...*Hem yasa metninde, hem yasanın uygulanmasını gösteren yönetmelikte ve hem de madde gerekçesinde muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde doğrudan doğruya T.K 21/2’ye göre tebligat yapılacağı açıklamasına yer verilmemiş, bilakis bildirilen adrese tebligat yapılamaması halinde 21/2’ye göre tebligat yapılacağı önemle vurgulanmıştır.* Adrese kayıt sistemindeki adres, tebligat yapılamayacağı açıkça anlaşılan bir adres olmadığı için, öncelikle, normal bir tebligat çıkartılarak Tebligat Kanunu’nun 21/1. maddesinde ve Tebligat Yönetmeliği’nin 30.maddesinde muhatap lehine olan araştırmaların yapılarak tebligatın kendisine ulaşması ve bilgilendirme işleminin yerine getirilmesi gerekir...” [vurgu eklenmiştir] şeklindeki görüştür. Önemi nedeniyle bu sonuca, aşağıda özellikle yer verilecektir. Ne var ki, hemen belirtelim, gerçekten de somut olaya özel; tümüyle onun durumuna özgü bir kanun hükmü, Tebligat Kanunu’nda bulunmamaktadır. Eş deyişle 6099 s. K değişiklikleriyle kanunun 10/II ve 21/II. maddelerinde yer alan hükümlerde, bu yönde bir açıklığa yer verildiğini söylemek olası değildir; lâkin *kanımızca* gerekli de görülmemelidir^[4]. Bütün bunlara rağmen çoğunluk görüşünde varılan sonuca, söz konusu kanun değişikliklerinin *gerekçeleri* yanında doğru bir biçimde belirlenecek uygulanma alanları nedeniyle de iştirak etmenin mümkün olmadığı düşüncesindeyiz.
- v. Kısacası, somut olay özelinde, “...*TK.’nun 10/2. Maddesi gözardı edilerek borçluya önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan doğruya TK.’nun 21/2 maddesine göre...*” [vurgu eklenmiştir] (§8) ödeme emrinin tebliği usulsüz bulunmuş; kabule göre de aynı kanunun 32. maddesindeki müeyyidenin tatbiki zorunlu olmuştur.

Çoğunluk görüşünün dayandığı ii-iv. paragraftaki gerekçeler, özellik arz etmektedir. Hatta daha da özetlemek gerekirse “...muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde *doğrudan doğruya T.K 21/2’ye göre tebligat yapılacağı açıklamasına yer verilmemiş;...*” [vurgu eklenmiştir] olması ile “...*bilakis bildirilen adrese tebligat yapılamaması halinde 21/2’ye göre tebligat yapılacağı...*”nın yine yazıldığı

[4] *Karş.* SALGIRTAY, s. 316.

şekliyle "...önemle vurgulanmış.." bulunması (§7); aksi yöndeki yorumun ise "...geçerli bir mazereti nedeniyle yeni adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildiremeyen veya önemli bir mazereti nedeniyle (yatarak hastahane tedavisi gören hasta gibi) bir kaç aylığına adresinden ayrılmak zorunda kalan vatandaşın cezalandırılmasına..." yol açması (§7), yazılı gerekçeler arasında öne çıkan-başat dayanaklar olmaktadır^[5].

B. Çözümü Gereken Mesele

Uyuşmazlığa konu maddi vakianın ne olduğu konusunda, çoğunluk görüşü, muhalefet şerhi ve hata öğretideki görüş arasında, bir ayrışma yoktur. Lâkin meselenin özellikle kanunun 10/II ve 21/II. maddeleri yönünden vasıflandırılmasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır^[6].

Somut olayda takip alacaklısı, takip borçlusuna karşı başlatmış olduğu ilâmsız icra takibindeki *ilk tebligat* olan ödeme emrinin tebliğinde; -*anlaşıldığı kadarıyla*- (takip talebinde *belirttiği* ve dolayısıyla) ödeme emrinde *yazılı* (İİK m. 60/I) adresin zaten ve aynı zamanda borçlunun/muhatabın adres kayıt sistemindeki adresiyle aynı olması/onunla örtüşmesi sebebiyle, daha ilk elden, derhâl kanunun 6099 s. K ile değişik 21/II. maddesi hükmünde getirilen imkandan (*her ne ise*) istifade etmeyi talep etmiştir. Bu istem, icra müdürlüğüne kabul görerek tebligat, sözü edilen hükümde geçen metoda uygun olarak yapılmıştır (Yön. m. 79/II^[7]). Yine anlaşıldığı kadarıyla *şeklen ve hukuken* tamamlanmış/

[5] Aynı yönde bkz. "...Tüm bu açıklamalar doğrultusunda *kişiyeye önce bilinen en son adresi esas alınarak (bilinen bir adresi yok ise adres kayıt sistemindeki adresi esas alınarak) Tebligat Kanunu'nun 21/1. maddesine göre tebligat çıkartılmalı, adres tebligata elverişli değilse ya da tebligat yapılamazsa adres kayıt sistemindeki adresine buna ilişkin şerh de düşülerek 21/2. madde uyarınca tebligat çıkartılmalıdır.* Somut olayda, borçluya ödeme emri ve kıymet taktir raporunun Göztepe Mah. Cezmi Oran Sok. ... Kadıköy İstanbul adresinde tebliğ edildiği, satış ilanının da aynı adrese çıkartıldığı ancak tebligat üzerine adresin muhatabın mernis adresi olduğu ve Tebligat Kanunu'nun 21. maddesi gereği tebliğ edilecektir, iade edilemez şerhi düşüldüğü, tebliğ memurunca da doğrudan 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre işlem yapılarak tebliğ evrakının muhtara teslim edildiği görülmektedir. Borçlunun bilinen, Göztepe Mah. Cezmi Oran Sok. ... Kadıköy İstanbul adresine daha önceden tebligat yapılmış olup, *söz konusu adresin tebligata elverişli olmadığı (bu adreste artık borçluya tebligat yapılamadığı) tespit edilmeden söz konusu adres mernis adresi de olsa Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre işlem yapılamaz.* Dolayısıyla yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda satış ilanı tebligatının usulsüz olduğu anlaşılmaktadır..." [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 19.3.2013, 2332/10176, (KBB). Ayrıca bkz. dn. 42.

[6] Ayrıca bkz. SALGIRTAY, s. 302.

[7] "...Olayımızda; ...dava dilekçesi ekli tebligatı Tebligat Kanununun 21.maddesine göre tebliğ edilmiş ise de, *tebligat mazbatasındaki adreslerin "adres kayıt sistemi"nde gösterilen adres ile aynı olup olmadığı belirtilmemiştir. Bu durumda tebliğ işleminin Tebligat Yasasının değişik 21/2. maddesinde belirtilen usule uygun olduğu düşünülemez. Öte yandan davalının adreste bulunmama sebebi de görevli memurca araştırılmadığından Tebligat Kanununun 21/1. maddesinde belirtilen usule de uyulmamıştır.* Bu nedenle yapılan Tebligatlar usulsüz olup,

yapılmış sayılan bu tebligat, fiilen; gerçekten de muhatabın (yahut muhatap yerine kanunen yetkili/görevli görülen kimselerin) eline teslim edilmemiştir. Takip borçlusu/muhatap haricen öğrendiği, sonradan eline geçen bu tebligat/ödeme emri neticesinde, şeklen süreler geçmiş de olsa (İİK m. 168/I, b. 3-5) bu kez Tebligat Kanunu'nun 32. maddesi hükmünden yararlanarak ve şikâyet yoluyla *öncelikle* –usulsüz yapılan- tebliğin tarihinin (m. 32) beyan ettiği şekilde düzeltilmesini ve takiben aynı icra mahkemesi önünde, bu kez de borca olan itirazlarının dinlenerek takibin iptalini talep etmiştir.

Çözümü gereken hukuki mesele, tüm açıklığıyla ve çoğunluk görüşü tarafından, menfi yönde cevaplandırıldığı şekliyle –muhataba ait- bilinen son adresin aynı zamanda adres kayıt sistemindeki adresle örtüşmesi hâlinde, muhataba, doğrudan; başkaca hiçbir *metot* (m. 21/I) tüketmeksizin; “*MERNİS ADRESİ*” şerhiyle kanunun 6099 s. K ile değişik 21/II ve Tebligat Yönetmeliği'nin 16/II, 30/I, 31/II ve 79/II. maddesi hükümlerine uygun olarak bir tebligatın yapılmasını mümkün olup olmadığıdır.

Ne var ki, özellikle muhalefet şerhinde tartışmaya açılan ve -çoğunluk görüşüne *atfen*- eleştirilen; öğretilerde ise -*yine çoğunluk görüşüne atfen*- bu kez savunulan soru/husus ise bilinen adrese yapılan -*ifade edildiği şekliyle*- “*NORMAL*” tebliğin sonuçsuz kalması neticesinde, bu kez adres kayıt sistemindeki adrese çıkartılacak tebligat bakımından da hâlâ öncelikle tüketilmesi gereken bir şart olup olmadığıdır. Zira Salgırtay, çalışması içerisinde,

“Maddenin ikinci fıkrası 2 ayrı hali tarif etmektedir:

*a) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığıнын, tebligatı çıkartan mercii tarafından tespiti durumunda, muhatabın mernis adresi bilinen en son adres olarak kabul edilecek ve tebligat bu adrese yapılacaktır. Bu halde, muhatabın bilinen en son adresi olarak kabul edilen adrese çıkartılacak tebligat, **NORMAL yolla gönderilecektir**. Başkaca adres araştırması yapılamayacaktır.*

*b) Bilinen en son adrese çıkartılan NORMAL tebligatın iade edilmesi halinde de, muhatabın AKS' deki yerleşim yeri adresi bilinen en son adres olarak kabul edilecektir. Bu durumda da başkaca adres araştırması yapılmadan **muhatabın AKS adresine NORMAL tebligat gönderilecektir**. AKS adresine çıkartılacak tebligatın *Teb.K.md.21/2 hükmüne göre yapılabilmesi için, bilinen en son adrese çıkartılacak ilk tebligatın iade edilmiş olması gereklidir. Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığıнын tespiti durumunda da, tebligatın açık mavi zarfla ve *Teb.K.md.21/2 hükmüne göre çıkartılabilmesi, maddenin 2. fıkrası gereğince, tebligatın iade edilmesi***

geçersizdir....” [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 5.6.2012, 5582/8382, (KBB). Ayrıca bkz. 12. HD., 11.03.2013, 5173/8367, (KBB); DELİDUMAN, s. 116; YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 371.

şartına bağlı olduğundan, bilinen en son adres olarak kabul edilecek olan AKS adresine önce NORMAL tebliğat çıkartılacaktır. Düzenleme bu haliyle, Tebliğat Kanununun tebliğatın bilinen en son adresle başlaması ilkesinin yanında, bilinen en son adrese çıkartılacak ilk tebliğatın mutlaka NORMAL yolla çıkartılması gerektiği ilkesini de kabul etmiş olduğuna göstermektedir.”

sonucuna varmıştır^[8]. Meselenin bu yöndeki sunumuna, *kanımızca* çoğunluk görüşü içinde yer verildiğini söylemek güçtür. *Zira somut olayın özelliği, böyle bir anlatımı ne gerek ne de haklı kılmamaktadır.* Esasen konunun bu boyutu, özellikle bilinen adresle (A₁) kayıtlı adresin (A_{KS}) birbirinden farklı olması (A₁≠A_{KS}) hâlini karşılamaktadır. Oysa tekraren belirtmek gerekir ki, içtihadı konu olayda, daha baştan bilinen adresle kayıtlı adres, birbirleriyle (A₁=A_{KS}) örtüşmektedir. O nedenle çoğunluk görüşünün, *kendisine atfen* öğretideki veya muhalefet şerhindeki (§16) böyle bir sunum ve uygulama şeklini *de* karşılayıp karşılamayacağını/benimseyip benimsemeyeceğini, baştan belirlemek, son derece güçtür. Oysa *kanımızca* çoğunluk görüşünde, *-hangi adres olursa olsun* (§7)- sadece yapılacak *ilk* tebliğatın ısrarla sonuçsuz kalmasının arandığı hatırlandığında; (A₁≠A_{KS}) hâlinde de, bu kez kayıtlı adrese çıkartılacak *ikinci* tebliğat için kanunun 21/II. maddesindeki metodun *derhâl* tatbikine artık cevap verilebileceği sonucuna da ulaşmak mümkündür^[9]. Bütün bu nedenlerle çoğunluk görüşünün somut olayla örtüşmeyen diğer bir hâlde de (A₁≠A_{KS}) her hâlükârda aynı olacağını varsaymak, pek mümkün gözükmemektedir. Ne var ki, muhalefet şerhi, sonuçta başkaca hiçbir şart aramaksızın somut olay özelinde doğrudan kanunun 21/II. maddesindeki metodun tatbikini mümkün görmesi bakımından (§21, 22); gerek çoğunluğun gerekse öğretideki görüşün aksi yönündedir.

Çözümüne gayret edilecek soru ise kısaca, ister (A₁≠A_{KS}) ister (A₁=A_{KS}) olsun *kayıtlı* adrese yapılacak *-ilk-* tebliğat bakımından doğrudan kanunun 21/II. maddesindeki metodun tatbikinin mümkün olup olmadığıdır.

II. HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Genel Olarak

Tebliğat, hukuken *bilgilendirme* yanında, *belgelendirme* yönü/işlevi^[10] de olan bir kavramdır. Muhatabın *neyin* hakkında bilgilendirildiğinden çok usu-

[8] SALGIRTAY, s. 301, 302.

[9] Aynı yönde bkz. 12. HD., 19.6.2012, 15623/21343 (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 374). Karş. dn. 23.

[10] Ayrıca bkz. ÖZEKES, s. 96; YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 39.

lüne uygun olarak bilgilendirilip bilgilendirilmediği, eş deyişle *ne zaman* ve *nasıl* bilgilendirildiği, tebligat hukuku bağlamında, çok daha önemlidir. Şu hâlde tebligatın kısaca *yazılı* bildirim manasına gelecek şekilde tanımlanması^[11], esasen *–resmi şekilde olacak*^[12] bu belgelendirme işlevinin bir gereği ve sonucudur^[13]. Yine aynı yön, onu, bir başka bilgilendirme usulü olan tefhimden de ayırmaktadır^[14].

Tebliğat hukuku ile ilgili meselelerin çözümü yönünden geçerli ana mevzuat, hiç şüphesiz ki 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve *bugün* için 28184 sayılı Tebligat Yönetmeliği'dir (*karş.* Yön. m. 80)^[15]. Bu mevzuat dâhilinde, tebligat bakımından takip edilecek *usullerin*, genel olarak *i) elektronik* (m. 7/a) veya *ii) fiilen elden teslim* yoluyla (m. 10-27) yahut da *iii) ilânen* (m. 28-21) tebligat şeklinde sınıflandırılması mümkündür. Gerek diğerlerine nazaran hakkındaki hükümlerin çokluğu ve gerekse uygulanma sıklığı bakımından; bildirim yazılı olarak ve *fiilen elden teslim yoluyla* yapılması, daha çok bilinen ve görülen bir *usuldür*. Bu usulde, elden fiilen teslimin farklı *metotlar* tüketilmek suretiyle yapılabileceğini belirtmek gerekir. Zira yazılı bildirim fiilen elden tesliminin *kime, nerede ve nasıl* yapılabileceği sorularının cevapları aranırken

[11] YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 39; DELİDUMAN, s. 15; MUŞUL, s. 41; ÖZEKES, s. 98; PEKCANİTEZ/ATALAY/ÖZEKES, s. 279.

[12] MUŞUL, s. 41; "...tebligat, bilgilendirme yanında, belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemidir. Bu nedenle tebliğ ile ilgili 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tüzüğü hükümleri tamamen şeklidir. Kanun ve Tüzüğün amacı, tebliğin muhatabına ulaşması, konusu ile ilgili olarak kişilerin bilgilendirilmesi ve bu hususun belgeye bağlanmasıdır. Hal böyle olunca, kanun ve tüzük hükümlerinin en ufak ayrıntılarına kadar uygulanması zorunludur..." , HGK, 29.9.1999, 1-609/744 (KBB); "...Tebliğ ile ilgili kanun ve tüzük hükümleri tamamen şeklidir, tebligat; bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemidir. Gerek tebliğ işlemi ve gerekse tebliğ tarihi ancak yasa ve tüzükte emredilen şekillerle tevsik ve dolayısıyla ispat olunabilir..." , HGK, 14.4.2010, 21-200/216 (KBB).

[13] Konu, anayasa ile güvence altına alınmış hak arama hürriyeti ile adil yargılanma ve özellikle hukuki dinlenilme haklarının hayata geçebilmesi bakımından da önemlidir. (PEKCANİTEZ/ATALAY /ÖZEKES, s. 279, 393; ÖZEKES, s. 98 vd; DELİDUMAN, s. 16.) "...Tarafların duruşmaya çağırılmadan, eş anlatımla; taraf teşkili sağlanmadan hüküm verilememesi, Anayasanın 36. maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur. ... Yargılamanın sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, iddia ve savunma ile ilgili delillerin eksiksiz toplanıp tartışılabilmesi, itirazların yapılabilmesi, davanın süratle sonuçlandırılabilmesi, öncelikle tarafların duruşma gününden haberdar edilmesi ile mümkün olur. Kişinin hangi yargı merciinde duruşması bulunduğunu, hakkındaki iddia ve isnatların nelerden ibaret olduğunu bilmesi, 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tebligat Tüzüğünde açıklanan usule uygun tebligat yapılması ile sağlanabilir..." , HGK, 14.4.2010, 21-200/216 (KBB). Ayrıca bkz. 1. HD., 10.3.1997, 2693/3095 (KBB).

[14] YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 39.

[15] Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, RG. 25.01.2012, S. 28184. Ayrıca bkz. Elektronik Tebligat Yönetmeliği, RG. 19.1.2013, S. 285339.

her bir soru için kanunen çeşitli cevapların/düzenlemelerin getirilmiş olması, gereğinde ve kaçınılmaz olarak farklı metotların (*karş.* m. 20, 21/I, 21/II, 25/a 35/II) uygulanmasına yol açmaktadır. Bu farklılığa –*örneğin*- muhatap yerine kanunen ikame edilen *kimsenin* tebliğden imtinaı (m. 20) neden olabileceği gibi muhatabın tebliğ sırasında ve tebligat adresinde, bu kez *muvaakkaten* yahut artık *sürekli* olarak bulunmaması (m. 21) veya sadece muhatabın yabancı bir ülkede olması da (m. 25, 25/a, 27) yol açabilmektedir.

Bir tebligat işlemi yönünden varlığı her hâlükârda aranan unsurlar, kısaca şunlardır^[16]:

- i. Tebliğin konusu (yazılı bildirim esas belge, *somut olay bakımından ödeme emri*) (m. 8);
- ii. Tebliği çıkartan (yetkili) makam; (*somut olay bakımından icra dairesi*) (m. 1, 34).
- iii. Tebliğin muhatabı (M₀) (*somut olay bakımından takip borçlusunu*) (m. 10, 11, 12);
- iv. Tebliği *gerçekleştiren* kimse (m. 1, 2). Bu kişi, çoğu kez kanunun 1. maddesi gereği Posta ve Telgraf Teşkilâtı Genel Müdürlüğü çalışanı (posta memuru) olurken; yine ayrıca düzenlendiği şekliyle (m. 2, 4) tebligatı çıkartan makamın *kendi memuru* da olabilir.
- v. Tebliğin (bildirim) muhataba (M₀) veya *muhatap yerine yetkili görülen kimseye* (M_n) (m. 13, 14, 16, 17, 18) yapılması yani kural olarak ödeme emrinin yazılı metot takip edilmek suretiyle fiilen elden teslimi ya da anılan kişilere *hukuken* teslim edilmiş sayılması (m. 20, 21/I, II; 35/II);
- vi. Yapılan tebliğ işleminin usulünce yapıldığının *belgelendirilmesi*^[17].

Karara konu mesele, tebliğin *i) konusunun ne olduğu ile ii) kim tarafından iii) kime yapıldığından çok* doğrudan bir gerçek kişiye *iv) nerede* (m. 10) yapılabileceğiyle ilgili olup bu durumun özellikle takip edilecek metot yönünden yaratacağı *-olası-* farklılıklarla alâkalıdır.

[16] Ayrıca bkz. PEKCANITEZ/ATALAY/ÖZEKES, s. 280.

[17] Örneğin, bir ödeme emrinin tebliğ mazbatalı kapalı zarf içinde tebliğ memuru tarafından muhataba veya yerine/adına tebligatı kabule kanunen yetkili olana verilmesi, yazılı bildirim unsurunu; söz konusu matbu mazbatanın (m. 23) boş kısımlarının doldurulup ilgililerce de imzalanması, belgelendirme unsurunu karşılamaktadır (MUŞUL, s. 47).

B. “Bilinen en son adres” Kavramı ve Özellikleri

1- Genel Olarak (m. 10/I, III)

Kanununun 10. maddesi hükmünde de geçtiği şekliyle “bilinen en son adres”, özellikli bir kavramdır. Düzenlemede kavram tanımlanmamış; lâkin tebligatın muhataba (*tebliğ yapılacak şahıs olarak*) bilinen en son adresinde yapılacağı, emredici bir biçimde düzenlenmiştir. Kavramın içeriğinde yer alan ibareler bakımından unsurlarına ayrılması mümkündür: Örneğin *i) adresin* ne olduğu; daha yerinde bir ifadeyle neyin –hangi ibarelerin/ne tür bilgilerin- bir adrese delalet ettiği, değinilebilecek ilk husustur^[18]. Somut olay özelinde, böyle bir çekişme bulunmamaktadır. Eldeki adresin muhatabın *ii) en son/en yakın tarihli, güncel* adresi olmasının gerekmesi, tebligata yarar olmak ve esas alınmak bakımından; kavramın özünde varlığı aranan bir diğer şarttır. Bununla ilgili olarak, hükmün II. fıkrasında getirilen düzenleme (*varsayım*^[19], ayrıca bkz. 5490 s. K m. 50), inceleme konusu kararda da tartışılan meseleyi oluşturmaktadır. Sonuncusu ise -ki somut olay bakımından önem arz eden bir diğer şart da budur- *iii) söz konusu -en son- adresin aynı zamanda bilinen bir adres olmasının gerekmesidir.*

[18] DELİDUMAN, s. 87. Adres niteliği olmayan yerlere örneğin henüz iskana açılmamış, inşaat hâlindeki binaya tebligat yapılamayacağı ve ayrıtısı için bkz. MUŞUL, s. 119, 121. “...Yargılama sırasında yapılan tebliğlerle ilgili tebliğ mazbatalarının ve tebligatla ilgili diğer belgelerin dosyaya konulması gerekir./...Dolayısı ile bir davada yapılan tebligatların usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını hakim doğrudan, kendiliğinden denetlemelidir./Adreste tebligat esası kabul edildiğinden, tebligatın tebliğ yapılacak gerçek veya tüzel kişinin bilinen en son adresinde yapılmalıdır. Adresten kastedilen bir kimsenin oturduğu veya çalıştığı yerdir. Asıl olan tebligatın, tebligat evrakında belirtilen adrese götürülerek muhatabın kendisine yapılmasıdır. Adres niteliğinden bulunmayan yerlere, örneğin inşaat halinde tebligat yapılmamalıdır. Tebligat evrakına adresin doğru ve okunaklı olarak yazılması gerekir. Bir kişinin adresinden başka bir yerde tebligat yapılabilmesi o kişinin tebligatı kabul etmesine bağlıdır. Ev adresine çıkarılan tebligatın, ev adresine yapılamaması halinde iş adresine yapılırsa geçerli kabul edilmelidir...” 9. HD., 18.5.2010, 29023/13939, (KBB).

[19] Varsayım kavramı için bkz. UMAR/YILMAZ, s. 169; TOPUZ, s. 63. Tebligat hukuku bakımından bu türden bir başka varsayım, aranan başkaca şartların ayrıca tahakkuku üzerine muhataba (M₀) değil de muhatap yerine kanunen yetkilendirilen/görevlendirilen sair kimselere (M_n) tebliğin fiilen elden teslim edilmesiyle alakalıdır. Bu hâlde, esasen tebliğle görevli kimse tarafından tebliğin M_n'e tesliminden başka bir yol da yoktur. Zira M₀ ile aralarında bulunması yine kanunca aranmış kişisel, hukuki veya mekânsal bağ yahut yakınlık nedenleriyle ve hayatın olağan akışı içerisinde, M_n'in M₀'ı tebligattan derhâl haberdar edeceği; M₀'ın da aslında tebliğin yapıldığı gün –sanki doğrudan kendisine yapılmışçasına- söz konusu tebligattan haberdar olacağı düşünülmüş ve kabul edilmiş; tebliğ konusunun fiilen, elden M_n'e teslimiyle, tebligatın aslında aynı anda M₀'a yapıldığı, varsayılmıştır (YILMAZ/ÇAĞLAR, (1983), s. 171). Menfaatler dengesi içerisinde, daha üstün tutulan işlem güvenliği adına getirilen bu normun özellikle yargısal temel haklar karşısındaki haklılığı ve geçerliliği, M₀ dışında; bu kez kanununun 54/I-II maddesi hükmünde getirilen cezai norm nedeniyle M_n için de sorgulanmaya değerdir.

Anılan son şart/unsur bakımından kullanım şekil *edilgendir*. Bunun *kınamızca* özellikle bir sonucu bulunmaktadır. Zira *bilinme* hâli, bu yolla tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkaran makamın kendi *bildiklerine, bulduklarına ve yine kendisince gerçekleştirilecek araştırmanın sonuçlarıyla öğrenme sürecine* bağlanmamıştır. Tam aksine bu bilinmeyi sağlayacak olan, sadece muhatabın kendisi olup onun bildirildiği/beyan ettiği *ölçüde* bilinme hâli karşılanmış olacaktır. Özellikle hükmün *eski* II. şimdiki III. fıkrası ve 6099 s. K ile getirilen *şimdiki* II. fıkrası hükümleri birlikte ele alındığında; bu konuda bir sıralamanın olduğu ve *muhatabın* söz konusu bilinme hâlinin oluşumunda, öncelikli ve üstün bir konumda bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Eş deyişle muhataba (M₀'a), *iradesi hilâfına*, bir başka *yerdel/adreste*, yine de muhataba ait olduğunun ve hatta muhatabın da bildirdiği yerden daha çok orada bulunduğu tespit edilmiş olduğu gerekçesiyle tebligat yapılamaz^[20]. Zira hükmün III. fıkrası, bilinenin ve dolayısıyla muhatapça bildirilenin/istenenin dışında, başka bir yerde/adreste yapılan her tebligatın sonuçlanmasını, yine ve ancak muhatabın *kabulüne* bağlamıştır. Kısacası muhatapça bildirilmiş ve dolayısıyla bilinen adresin dışında; onun yerine –*hatta* daha güvenli veya gerçekçi olacağı gerekçesiyle- örneğin hükmün II. fıkrasında geçen ve “*adres kayıt sisteminde bulunan*” adreste tebligat yapılamaz.

[20] Karş. HGK., 26.11.1982, 4-1943/921 (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 176, dn. 40); YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 172; DELİDUMAN, s. 87; MUŞUL, s. 121, 123. “...Dosyada mevcut kredi kartı sözleşmesi gereği davalının sözleşmede bildirdiği adrese tebligatın çıkarıldığı ve yine sözleşme gereği adres değişikliğinin bildirilmesi yükümlülüğünün davalıya getirildiği, aksi taktirde bildirilen adrese yapılan tebligatın geçerli olacağına kararlaştırılmış olduğu görülmektedir. Mahkemece anılan kararlaştırma gözetilerek sözleşmede bildirilen adrese çıkarılan tebligatın geçerli olup, 16.3.2001 tarihi itibarı ile davalının temerrüde düşmüş olduğu kabul edilerek hüküm kurulması gerekirken; tebligatın yapılamamış olduğuna dayanılarak icra takip tarihi itibarı ile temerrüde düştüğü esas alınarak yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir...” [vurgu eklenmiştir], 13. HD., 17.11.2005, 10654/17067 (KBB; YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 189); “...Aynı Yasa'nın 35/4. maddesinde de daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, taraflar arasında yapılan imzası resmi merciler önünde ikrar olunmuş sözleşmelerde belirtilen adresler ile kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, ticaret sicillerine ve esnaf ve sanatkarlar sicillerine verilen en son adreslerdeki değişiklikler hakkında da bu madde hükümlerinin uygulanacağı” öngörülmüştür./Taraflar arasında farklı tarihlerde düzenlenmiş iki ayrı Finansal Kiralama Sözleşmesi mevcuttur. *Sonraki tarihli sözleşmede yer alan davalı adrese tebligat çıkarılmamıştır. Oysa belirtilen yasa hükümleri karşısında davalının sonraki tarihli sözleşmede yer alan adrese tebligat çıkarılması* ve tebligatın bilâ tebliğ geri dönmesi üzerine aynı Yasa'nın 35. maddesine göre işlem yapılması gerekirdi. Mahkemece bu yönlere gözetilmeden ve davalı usulüne uygun olarak duruşma gününden haberdar edilmeden yargılama yapılması, savunma hakkının kısıtlanmasına yol açan esaslı bir usul hatası olup...” [vurgu eklenmiştir], 19. HD., 6.4.2009, 6374/2801, (KBB).

Bilinen adresin muhatapça nasıl ve nereden bilindiği ile bunun denetimi konusunda kimi içtihatlar yol göstericidir^[21]. Örneğin, bir kararda^[22],

“...Somut olayda, ...şikayetçi borçlu adına gider avansı yatırmasına dair çıkarılan muhtıranın, icra dosyasında ödeme emri tebligatı yapılan “*İstiklal Mah., İ... Cad., No: ... , İncirliova Aydın*” adresine gönderilmeksizin doğrudan, 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun 21/2. maddesi uyarınca adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine tebliğ edildiği görülmüştür. Buna göre borçlunun bilinen en son adresi olan icra takip dosyasında kendisine ödeme emri tebliğ edilen adrese herhangi bir tebligat çıkarılmaksızın doğrudan adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine yapılan tebliğ işlemi 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun 10. maddesine aykırı olduğundan, usulsüzdür...” [vurgu eklenmiştir]

sonucuna varılırken; diğer bir kararda^[23],

“...Somut olayda, alacaklı tarafından çeke dayalı olarak genel haciz yolu ile icra takibine başlandığı, takip dayanağı 3.4.2003 tarihli çekte, borçlunun adresinin “*K... Mah. Fatih Cad. Vezirçiftliği/Kullar/İzmit*” olarak yer aldığı, örnek (1) takip talebinde ise, borçlunun adresinin “*H... B... Cad. M... K... Apt. B Blok Kat: ... No: ... İzmit-Kocaeli*” olarak yer aldığı, borçlunun belirtilen bu adreslerine herhangi bir tebligat çıkarılmaksızın, *ödeme emrinin, doğrudan borçlunun adres kayıt sisteminde bulunan adresinde 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun 21/2. maddesine göre tebliğ edildiği* anlaşılmıştır.

Tebligat Kanunu’nun 10. ve 21. maddelerinde değişiklik yapan 6099 Sayılı Yasa, ödeme emrinin borçluya tebliğ tarihi olan 19.10.2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Bu durumda öncelikle icra müdürlüğünce, ödeme emrinin, borçlunun bilinen son adresi olan alacaklı tarafından takip talebinde belirtilen adresine gönderilmesi, bu adreste tebligat yapılamaması halinde Tebligat Kanunu’nun 21/2. maddesine göre borçlunun adres kayıt sisteminde bulunan adresine tebliğ edilmesi gerekirken, takip talebinde belirtilen adrese tebligat gönderilmeksizin doğrudan Tebligat Kanunu’nun 21. maddesinin 6099 Sayılı Kanunun 5. maddesiyle eklenen 2. fıkrası uyarınca tebliğ işleminin tamamlanması anılan yasal düzenlemelere aykırı olmakla usulsüzdür...” [vurgu eklenmiştir]

hükmüne ulaşılmıştır. Şu hâlde, en azından kazai merciler bakımından; bildirilen adresin aynı zamanda “*bilinen*” adres olup olmadığının denetlenmesi ve bilinen

[21] Ayrıca bkz. 12. HD., 4.6.2012, 5512/18886 (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 184, 185).

[22] 12. HD., 27.6.2012, 8019/22714 (KBB). Aynı yönde bkz. 12. HD., 19.09.2013, 21372/29142 (MİHDER).

[23] 12. HD., 31.10.2012, 12585/30915 (KBB).

adresin dışında başkaca bir adresin bildirildiği durumlarda ise *-denetime elverişli olduğu ölçüde-* buna itibar edilmeyip öncelikle bilinen/muhatapça bildirilen adresin esas alınması gerektiği açıktır (*karş.* İİK m. 21/III)^[24]. Yukarıda sözü edilen her iki kararda da muhataba atfen bildirilen adresin “*bilinen*” adresinden farklı olduğunun tespiti, ilgili mahkeme ve icra dairesince eldeki bilgilerinden kolaylıkla tespit edilebilir ve denetlenebilir durumdadır. Şu hâlde, bu içerikteki taleplerin *kanımızca da* yerine getirilmemesi gerekirdi.

2- Adres Kayıt Sistemindeki Adres ve İçerdiği Varsayım (m. 10/II)

Hükmün II. fıkrası, çok özellikli bir *varsayımı içermektedir*. Varsayım, “*adres kayıt sisteminde kayıtlı olan adresin*” artık “*bilinen en son adres*” olarak kabulüyle ilgilidir^[25]. Lâkin bu varsayımdan yararlanılması, yine kanunca aranan bazı şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Buna göre ve en genel ifadesiyle; öncelikle hükmün I. fıkrası tüketilerek oradaki adrese tebligat yapılması temin edilecek; şayet bu yolun “*sonuçsuz kalması*” (her ne ise) durumunda, son çare niteliğindeki II. fıkrada geçen varsayıma dayanılarak buradaki adrese tebligat yapılacaktır. Hükmün karşıt anlamından çıkan ilk sonuç, I. fıkrada geçen asli yolun, “*sonuçsuz kalması*” hâlinde, artık başkaca bir tebliğ *usulünün* denenmesine gerek ve yer olmaksızın aynı tebliğ usulü içerisinde, bu kez farklı bir metodun tüketilmesi yoluyla tebligatın *-en azından hukuken-* sonuçlandırılmasının mümkün ve zorunlu olduğudur. Özellikle hükmün gerekçesinde^[26] yazılı,

“...Daha önce, sağlıklı bir adres veri sistemi mevcut değilken, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunuyla günümüzde merkezi ve kapsamlı bir adres kayıt sistemi oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu sistemden şu anda tüm kuruluşlar, kişisel veriler

[24] SALGIRTAY, s. 300. Ayrıca bkz. “...Somut olayda şikayet konusu yapılan tebligatın, TK.’nin 10/2. maddesi gözardı edilerek, *takip talebinde ve ödeme emrinde, borçlunun adresi mernis adresinden farklı bir adres olarak gösterildiği halde bu adrese önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan TK.’nin 21/2. maddesine göre mernis adresine tebligat çıkartıldığı* ve dolayısıyla bu tebligatın yukarıda açıklanan usule aykırı bir tebligat olduğu görülmektedir...” [vurgu eklenmiştir], 12.HD., 19.9.2013, 21372/29142 (KBB).

[25] Karş. “...İlçe Nüfus Müdürlüğü’nden gelen 03.06.2013 tarih 641 sayılı yazıda borçlu en son kaydının 24.06.2009 tarihinde olarak yapıldığı ve adresin 05.07.2012 tarihinde başka bir ailenin kayıt yaptırmasıyla kapandığı ve *adı geçen merniste başka adresinin bulunmadığının bildirildiği görülmüştür./Bu durumda nüfus müdürlüğünden gelen yazı itibarıyla ipotek borçlusunun satış ilanı tebliğ tarihinde adrese dayalı kayıt sisteminde adresinin bulunmadığı sabittir. Bu nedenle borçlu davacının adrese dayalı kayıt sisteminde kayıtlı olmayan adresine Tebligat Kanunu’nun 21/2. maddesine göre yapılan satış ilanı tebliğ işlemi usulsüzdür./O halde mahkemece borçlu davacıya çıkartılan satış ilanı tebliğ işlemi usulüne uygun olmadığından ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...” [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 3.7.2013, 18341/24971 (KBB).*

[26] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 3, s. 5.

korunmak suretiyle yararlanabilmektedir. *Adres kayıt sistemi, farklı bileşenlerle kontrol edilmekte ve güncellenmektedir.* Bu sayede gerek Türkiye’de bulunan Türk vatandaşları ve yabancılar, gerekse yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının yerleşim yerleri kayıt altına alınmış bulunmaktadır. Hatta bu sistem içinde kişilerin yerleşim yeri adresleri yanında ikincil ve üçüncül adresleri de kayıtlı hale getirilebilmektedir. *Kısaca, artık bir kişinin adresinin bilinmemesi, çok düşük bir ihtimal olarak karşımıza çıkacaktır. Bu sistemi düzenleyen 5490 sayılı Kanuna göre, yürütülecek iş ve işlemlerde bu sistemdeki adresin esas alınacağı da hükme bağlanmıştır. Yani, adres kayıt sistemindeki adresi kabul etmek hem fiili hem de kanuni bir zorunluluktur. Yapılan yeni düzenlemeyle, önce yine bilinen en son adrese tebligat yapılacaktır. Böylelikle, muhataba daha kolay ulaşılabilecek bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânı açık tutulmuştur. Ancak, tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkartan makamın bildirdiği adresin, tebligata elverişli olmadığının anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın 5490 sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresi bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligat buraya yapılacaktır. Yukarıda açıklanan gerekçelerle, adres kayıt sistemindeki adres, kişinin resmî tebligat adresi olarak kabul edilmiştir...* [vurgu eklenmiştir]

şeklindeki hususlar, bu varsayımın olabildiği ölçüde sosyal-hukuki haklılığını ortaya koymaktadır. Bu varsayıma adeta sığınma şartı ve sırası yanında, bu kez kayıtlı adresin de gerçek/fiili durumla örtüşmemesi hâlinde öngörülen hukuki sonuç ise

“...bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olmak aynı zamanda belirli yükümlülükleri de içermektedir. *Bir vatandaşın adresini doğru bir şekilde bildirmesi ve kendisine ulaşılabilmesi önemlidir. Hiç kimse, adres değişikliğini bildirmemek suretiyle ihmali veya adresini belirsiz hâle getirecek kötü niyetli davranışlarıyla hak elde etmemelidir. Hukuk düzeni, kişinin açık ihmal veya kötü niyetini korumaz.* Kaldı ki, yeni adres kayıt sistemi sadece beyana değil, aynı zamanda değişik bileşenlere göre adres tespiti ve doğrulaması yapmakta, kişinin resmî işlemlere esas olacak yerleşim yeri adresi başta olmak üzere, ikincil ve diğer adreslerini de kaydetmektedir. Şu anda tüm adres araştırmaları bu adres kayıt sistemi esas alınarak yapılmaktadır. *Adres kayıt sistemi dışında ayrıca bir adres araştırması yapılmayacaktır.* Bu açıdan, adres kayıt sistemindeki adres, başkaca araştırma yapılmasını gerekli kılmayan son adres olarak kabul edilmiştir. Bu durumda, ne tebligatı çıkartan merciin ne de posta memurunun başkaca bir adres araştırması yapmasına gerek bulunmamaktadır...” [vurgu eklenmiştir.]

biçimindeki gerekçeyle karşılanmıştır. Buna göre kayıtlı adresin varlığı karşısında, artık hiçbir adres araştırması yapılamaz. Tebligatı sonuçlandırmak adına, her kim tarafından olursa olsun kayıtlı adresin yerine bir başka adresin aranması,

bulunması ve nihayetinde kullanılması olası değildir^[27]. Kayıtlı adresin çoğu kez, teknik nedenlere de dayalı olarak en doğruyu ve en günceli yansıttığına olan özgüven bir yana, *vatandaşa* yüklenmiş kamusal/*kanuni* ödevin (*karş.* 5490 s. K. m. 49, 50) ihlâline rağmen, *-tebligatın bir ihtimâl fiilen de yapılabilmesine yönelik umut adına-* başkaca usullerin/metotların tüketilmesinin artık gerekli, haklı ve hatta mümkün olduğunu söylemek mümkün değildir. Şu hâlde, *kanımızca* adres kayıt sistemindeki kayıtlı adresin *-gerçeği/fiili durumu yansıtmassa da-* hiçbir durumda sorgulanması veya onun yerine bir başka adresin her ne suretle olursa olsun ikame edilmesi, söz konusu olamaz.

Değerlendirmeye geçmeden önce şu hususun da belirtilmesi uygun olur: Tasarıda, kanunun 10/II. maddesi hükmü için “*Bunun dışında başkaca bir adres araştırması yapılmaz.*” şeklinde bir son cümle daha getirilmişse de söz konusu ibare, Adalet Komisyonunca madde metninden çıkarılmış ve ardından düzenleme, bu son hâliyle yasalaşmıştır. Böyle bir tercihin gerekçesi ise *sadece* son derece düşük bir ihtimâlde de olsa adres kayıt sisteminde bir adresin bulunmaması üzerine başvurulacak nihai yol olan ilânen tebligatta, yapılması *-kanunen-* (m. 28/II) gerekli adres araştırmasından da bu hüküm nedeniyle sarfi nazar edildiği şeklinde bir anlam karışıklığına yer vermemektedir.^[28]

Hüküm (m. 10/II), getirmiş olduğu varsayım bakımından, açıktır ki *-ve aslında olmaması gerektiği şekliyle-* iki farklı adresi esas almıştır. Zira öncelikle bilinen adrese (A₁) *-muhataba daha kolay ulaşmak adına*^[29]- başvurulacağı şeklindeki ısrar ve zorunluluk yanında, şayet bu yolun *sonuçsuz kalması*^[30] hâlinde gidilecek/tüketilecek olanın ise artık adres kayıt sistemindeki adres (A_{KS}) olduğu vurgulanmıştır. Bu adresin özelliği, (*kim tarafından yapılırsa yapılsın*) bir adres araştırmasını mümkün ve gerekli kılmaması yanında ne yolla olursa olsun haricen elde edilecek hiçbir adrese de geçerlilik tanımamasıdır. *Bu sonucu doğuracak hiçbir yorumun da artık geçerli görülmesi olası değildir.*

Görüldüğü gibi hüküm, gerekçesinde bahsi geçen^[31] ve kararda da yorumlandığı gibi adeta bir “*cezalandırma*” olgusu üzerine inşa edilmiştir. Bu ceza *-daha ziyade yaptırım-*, kendisine vatandaşlık bağı ile bağlı olan kimselerin devletine, bilinen son adreslerini veya bunlarda meydana gelecek sonraki tarihli değişiklikleri bildirmemesi nedeniyle gündeme gelmektedir. Kişinin bir yandan kendisine ait adresi, 3. kişilerle olan ilişkilerinde doğru bir biçimde ve olduğu gibi kullanması (*bildirmedi ve dolayısıyla bilinen hâle getirmesi*), hayatın olağan akışının bir gereği olduğu gibi öte yandan yine aynı adresi (ve sonraki tarihli

[27] 12. HD., 28.2.2012, 21272/5333 (UYAR/ÇAĞLAR, s. 372-373).

[28] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, s. 17.

[29] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 3, s. 5.

[30] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 4, s. 6.

[31] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 3, s. 5.

değişiklikleri), bu kez de devletine –derhâl- bildirip kayıt altına aldırması, kendisinden beklenen kamusal bir ödevin (5490 s. K m. 50) ifasıdır. Yorumlandığı şekliyle “ceza”, bundan sapılmış olduğunun tespiti üzerine gündeme gelmektedir. Oysa özellikle 6099 s. K’nın 3., 4. maddelerine ait gerekçelerde, kişinin kayıtlı adresinden başka bir adresini “bilinen son” adres olarak kullanabileceği şeklindeki fiili gerçek, kabul görmüşse de yeterli bulunmayarak hâlâ öncelikle buraya yapılacak olan bir tebligat, zorunlu kabul edilmiştir. Ancak bundan sonra kayıtlı adresin üstün tutulacağı ve özellikle 4. maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi artık “...tebliğ memurunun evrakı iade etmemesi, 21 inci maddeye göre tebliğ işlemlerini yapması...” gerektiği öngörülmüştür. Olması gerektiğinin aksine bilinen adresle (A₁) kayıtlı adres (A_{KS}) arasındaki özdeşlik, bizzat gerekçe de bozulmakta; hatta yine ifade edildiği şekliyle “[b]öylelikle muhataba daha kolay ulaşılabilecek bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânı açık..” tutulmaktadır. Görüleceği üzere bu ihtimâl ve kurguda, kaçınılmaz olarak *en az iki* (farklı) adres yer almaktadır.

Kanunun 10/II. maddesi hükmünde öncelikli görülen; bilinen adrese yapılmaya çalışılan “tebliğin sonuçsuz kalmasından”^[32] kastın ne olduğuna değinmek gerekir: Özellikle 6099 s. K’nın 4. maddesinin (m. 21/II) gerekçesinde, ilk tebliğin “sonuçsuz kalmasından” bahsedilmişse de kanunun 10. maddesinin II. fıkrası içinde bu ifade tarzı, I. fıkrada geçen adresin i) “tebligata elverişli olmadığına anlaşılması”; veya ii) buraya “tebligat yapılamaması” biçimlerinde, bu kez tasrih edilmiştir.

Sonuncu (ii) unsur yönünden *kanımızca* izaha muhtaç bir durum yoktur. Kanunun 21/I, Yönetmeliğin 30 ve 31. maddesi hükümlerine göre –ve oradaki metodun tüketilmesinin ertesinde- tebliğin yapılamayıp tebliği çıkararak makama iade edilmesi, bu unsuru karşılamaya yetmektedir. İlk unsur (i) ise ne çoğunluk görüşünde ne de muhalefet şerhinde yer aldığı gibi izaha da muhtaç kalmıştır. Öncelikle “adresin elverişliliği” meselesinin tebligatın yapılamamasından/bilâ tebliğ merciine iade edilmesinden farklı bir durumu karşılaması gerekir. Aksi hâlde, “veya” bağlacıyla bu iki unsur, birbirinden ayrılarak ifade edilmezdi. Şu hâlde adresin tebligata elverişli olmaması ile neyin kastedildiği, tespit edilmelidir^[33]: Örneğin elde, *adrese dair* kimi bilgiler bulunsa da bunlar, muhatabın sahada, posta memuru tarafından bulunmasına yetişmeyebilir. Yani mahalle yahut cadde

[32] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 4, s. 6.

[33] Bilinen adresten ne anlaşılması gerektiğine ilişkin ayrıca bkz. “...Daha önce retle sonuçlanan dava dosyasındaki tebligat evraklarından ve temyiz dilekçesi ekindeki vekaletnmeden davalı kadının adresinin İnönü Mahallesi olduğu anlaşılmaktadır. *Her ne kadar bu mahalledeki adresine çıkarılan tebligat tanınmadığından bahisle iade edilmiş ise de, bu adrese Çeşme caddesinin yazılmadığı görülmüştür.*./Kadına çıkarılan dava dilekçesi ve duruşma günü tebliği bilinen adreste yapılmadığından geçerli değildir...” [vurgu eklenmiştir], 2. HD., 3.3.2003, 1559/2733, (KBB).

bilgisi dışında, bina/apartman adının ve numarasının olmaması, bu türden bir elverişsizlik hâlidir. Sadece *mahalle* yahut *mevki* biçiminde tarif edilmiş adresler de somut olayın özelliğinde yeterli görülmebilir. Oysa muhataba ulaşmak ve tebliği elden fiilen teslim edebilmek için adres bilgisinin varlığı, olmazsa olmaz nitelikte bir unsurdur ve aksi hâlde ilgili tebliğ metodunun icrasına başladığından söz edilemez. Eş deyişle (her nasılsa) posta memurunun elinde olan bir tebliğat için her zaman, dar ve teknik anlamıyla bir tebliğ sürecinin başladığını söylemek mümkün değildir. Yani bu hâlde henüz kanunun 21/I maddesi hükmünün uygulanmasına da geçilmemiştir. Esasen böyle elverişsiz bir adrese dayanılarak söz konusu tebliğin postaya dahi verilmemesi beklenir. Zira posta memuru, muhataba (M₀) ait *adresini bulmakla* değil; yazılı adreste muhatapı *arayıp (gereğinde kendisince tespit edilebilen adres değişikliklerini de takip ederek) bulmak ve* tebliği kendisine veya şartların tahakkuku hâlinde, orada olduğunu kayıt altına alarak muhatap yerine kanunen yetkili/görevli kimseye (M_n) *teslim etmekle* yükümlüdür. Kısacası *kanımızca* tebliğ için adresin *elverişli* olmaması, pek tabidir ki ve doğal olarak muhataba ait hiçbir adresin bilinmemesi hâlini de kapsamaktadır. Tebliğe esas ve ona yarayan bir adres, vardır veya yoktur. Adres namına bir takım bilgilerin var olmasına rağmen yeterli/elverişli olmaması ile hiç olmaması/bilinmemesi, uygulamada doğal olarak *eş* sonuçlara yol açacağından; bu iki durumun aralarında, neden olduğu hukuki sonuçlar bakımından da bir fark olmamalıdır. Zira her iki hâlde de bir tebliğatın gerçekleştirilmesi yani izlenmesi icap eden metodunun icrası, olası değildir. Böyle *-elverişsiz adresle yahut adresiz-* bir yazılı bildirim, her nasılsa posta memurunun eline vermek, mantıklı olmadığı gibi hukuken de hiçbir sonuç doğurmaz.

Kanunun 10. maddesi özelinde, özellikle I-II/III. ve I-II. fıkra hükümleri arasındaki rabitanın kurulması sırasında, karara konu olaya has özelliklerin doğru bir biçimde gözetilmediği açıktır. Zira hatırlanacağı üzere somut olay bakımından; takip alacaklısınca borçluya ait bir adres bilinmektedir. Ne var ki, bu adres, aynı zamanda ve *esasen olması gerektiği gibi* adres kayıt sisteminde kayıtlı adresle aynıdır. Buna karşın, tebliğat, hiç de beklendiği gibi sonuçlanmamış; muhatapının *-yahut da muhatap yerine kanunen ikmal edilenin-* eline fiilen teslim edilememiş ve aslında bilâ tebliğ, tebliğe çıkararak makama iade edilmesi gerekirken yapılan tercihin (m. 21/II) bir sonucu olarak *şeklen yapılp* sonuçlandırılmıştır. Çözümü gereken mesele de burada saklıdır. Zira icra müdürlüğünce alınan ve yargı denetimine tabi tutulan karar/uygulama, *-aslında olması gerektiği gibi-* A₁ ile A_{KS}'nin aynı olması hâlinde ve fakat yine de tebliğin sonuçsuz kalması *-ihtimâli-* üzerine, başkaca bir adres araştırmasına geçilmeden ve merciine de iade edilmeden (m. 21/I) tebliğatın, kanunun şimdi de 6099

s. K ile değişik 21/II. maddesi hükmünden derhâl istifade edilerek hukuken sonuçlandırılması yönünde olmuştur.

Kanunun 10/II. maddesinin gerek lafzı gerekse gerekçesi^[34], hiçbir şüpheye yer varmayacak düzeyde ve açıklıkta; A_1 ile A_{KS} 'nin farklı olması ihtimâlini, durumunu esas almıştır. Esasen bu ikisinin aynı olması gerektiği, *zımmen de olsa* beklenmekle (ve hatta bir ödev olarak yüklenmekle) birlikte; gerekçede yazılı ve içtihatla “*ceza*” olarak nitelendirilen sonuç, bu eşitliğin bozulmuş olmasıyla gündeme gelmektedir.

Ne var ki, şu ihtimâlin de gözden uzak tutulmaması gerekir: Kanunun 10/II. maddesi hükmünün uygulanma şartı, 6099 s. K'nın 4. maddesinin kanunun yeni 21/II. maddesi hükmüyle ilgili gerekçesinde yazıldığına aksine, sadece önceki tebliğin sonuçsuz kalması/yapılamaması değildir. Adres namına eldeki bilgilerin tebliğe yetiştir/uygun/elverişli olmaması ve nihayetinde adres olarak hiçbir bilginin bilinmemesi hâlinde de bu hükmün işlerlik kazanacaktır. Muhataba ait adres olarak hiçbir bilginin bilinmemesi, çok düşük ihtimâlle gerçekleşebilecek bir durum olmakla birlikte, göz ardı da edilmemelidir; en azından kanun koyucu tarafından edilmemiştir. Sonuç olarak tartışma konusunu, bir kez daha tanımlamaya çalışalım: Tebligatın yapılamaması/sonuçsuz kalması *yanında*; adresin tebliğe elverişli olmaması ve doğal olarak muhataba ait hiçbir adresin bilinmemesi hâlinde geçerli sonucun, daha doğru deyimle tebliğ metodunun (m. 21/II); bu kez A_1 ile A_{KS} 'nin *aslında olması gerektiği gibi*- aynı olması hâlinde de ($A_1=A_{KS}$) geçerli olmasının ve uygulanmasının önünde –varsa- ne gibi engeller vardır?

Bu sırada kanunun 21/II. maddesine ait gerekçe de geçen

“...Eklenen fıkra ile adres kayıt sistemindeki adrese tebligat yapılması hâlinde izlenecek yöntem belirtilmiştir. Zira, 10 uncu maddede yapılan değişiklikle birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, adres kayıt sistemindeki adres esas alınacak, başkaca araştırma yapılmadan tebligat o adrese yapılacaktır. Böyle bir durumda, muhatabın adresi, adres kayıt sisteminde görülmek ve kaydedilmekle birlikte, kendisi o adreste hiç bulunmaz ya da sürekli şekilde o adresten ayrılmış olursa, tebliğ memurunun evrakı iade etmemesi, 21 inci maddeye göre tebliğ işlemlerini yapması gereklidir. Zira, adres kayıt sistemindeki adres, nihaî adres olarak kabul edilecektir. Muhatap adresini değiştirmişse, bu değişikliği belirli bir süre içinde ilgili mercilere bildirmek zorundadır. *Yeni düzenlemeye göre, adres kayıt sistemine çıkartılacak tebliğ evrakında, tebliğin, “adres kayıt sistemi”ndeki adrese çıkartıldığının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Böylece tebliğ memuru, yapacağı tebligatın bu çerçevede bir tebligat olduğunu bilerek hareket edecektir...*” [vurgu eklenmiştir]

[34] Ayrıca bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 3, s. 5.

şeklindeki ibarelere özel bir önem vermek gerekir. Kayıtlı adrese çıkartılacak tebliğatlarda, bu hususun belirtilmesi, uygulanması beklenen *yaptırımın* tatbiki bakımından zorunlu görülmüştür. Anılan gerekçede söz konusu hükmün, *ancak kaçınıcı kez kayıtlı adrese yapılacak tebliğatlar bakımından geçerli olduğu yönünde*, bir açıklık bulunmamaktadır. Buradan zımnen de olsa aksi yönde bir sonuca ulaşmak kanımızca güçtür. Çünkü yukarıda yazılı ve “[z]ira...” ile başlayan gerekçede, kanunun 10/II. maddesinde sözü edilen uygulanma şartlarından sadece birisinden söz edilmiştir. Oysa eldeki adresin tebliğe elverişli olmayıp başkaca bir adresin de bilinmemesi hâline, gerekçede yer verilmesi, *kanımızca* unutulmuş olsa gerektir. Muhataba ait adresin *hiç* bilinmemesi veya adres namına bilinen bilgilerin tebliğe elverişli olmaması durumunun gerçekleşme ihtimâlinin düşük kalmasının, böyle bir unutmaya yol açtığı iddia edilebilir. Oysa olması da gerektiği gibi bilinen adresle kayıtlı adresin örtüşmesi ($A_1=A_{KS}$), hâlinin de göz önünde tutulması beklenirdi. Bu sonuçla ilgili menfi yahut aksi yönde bir yaklaşıma gerekçede yer verilmediğini tespit etmek, şimdilik yeterli olup bu hâlde nasıl bir sonuca varılması gerektiği konusundaki yorumlarımıza aşağıda yer verilecektir.

C. Tebliğat Kanunu'nun 6099 s. K ile değişik 21/II. maddesindeki Tebliğ Metodu ve Uygulanma Şartları

1- Sistematik İnceleme

Tebliğat Kanunu'nun 21 maddesi (özellikle I. fıkrâ) hükmü, ülke içi tebliğatlarda, yazılı bildirim/tebliğin fiilen elden teslimi *usulünün* uygulandığı hâllerde ve 10-20. madde hükümlerinin tümü için geçerli, ortak bir *metodu* düzenlemektedir.

Bu hâlde daha şimdiden söz konusu metodun, örneğin aynı kanunun bu kez 35/II. madde hükmünde yazılı tebliğ metodundan farkını ortaya koymak uygun olur. Zira karara da konu 21. madde hükmü (tüm fıkralarıyla birlikte), sistematik açıdan kanunun Birinci Bap-*Umumi Hükümler*/II. Fâsil-*Tebliğat Esasları* başlığı altına düzenlenmesine ve dolayısıyla yine kanunun 1. maddesinde sayılı tüm süljeler yönünden geçerli olmasına karşın; kanunun 35/II. maddesinde getirilen *-istisnai ve yine bir anlamda cezalandırma amacını haiz-* metod, aynı kanunun bu kez 34. maddesi hükmünde yazıldığı gibi sadece *kaza mercilerince* tüketilebilmektedir. Gerçi, kanunun 35/II. maddesindeki istisnai *metot*, özellikle *-ve tabiatıyla sadece- gerçek kişiler* yönünden ancak kanunun 10/II ve dolayısıyla 21/II. maddesi hükümlerinin tüketilememesi hâlinde gündeme gelmekteyse de tüzel kişiler hakkında doğrudan uygulanma kabiliyeti bulunmaktadır.

2- Tebligat Kanunu'nun 21/II. madde Hükümünün Gerekeçesi

Tebligat Kanunu'nun 6099 s. K'nın 4. maddesiyle ile değişik 21/II. maddesi hükmüne ait gerekçenin ilgili kısımları şöyledir^[35]:

“...Eklenen fıkra ile adres kayıt sistemindeki adrese tebligat yapılması hâlinde izlenecek yöntem belirtilmiştir. Zira, 10 uncu maddede yapılan değişiklikle birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, adres kayıt sistemindeki adres esas alınacak, başkaca araştırma yapılmadan tebligat o adrese yapılacaktır. Böyle bir durumda, muhatabın adresi, adres kayıt sisteminde görülmek ve kaydedilmekle birlikte, kendisi o adreste hiç bulunmaz ya da sürekli şekilde o adresten ayrılmış olursa, tebliğ memurunun evrakı iade etmemesi, 21 inci maddeye göre tebliğ işlemlerini yapması gereklidir. Zira, adres kayıt sistemindeki adres, nihai adres olarak kabul edilecektir. Muhatap adresini değiştirmişse, bu değişikliği belirli bir süre içinde ilgili mercilere bildirmek zorundadır.

Yeni düzenlemeye göre, adres kayıt sistemine çıkartılacak tebliğ evrakında, tebliğin, “adres kayıt sistemi”ndeki adrese çıkartıldığının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Böylece tebliğ memuru, yapacağı tebligatın bu çerçevede bir tebligat olduğunu bilerek hareket edecektir. Böyle bir durumda muhatabın adres kayıt sistemindeki adresinde oturmamış olduğu veya sürekli olarak ayrıldığı tespit edildiğinde, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim ederek teslim edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştıracaktır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılacaktır. Bu durumda komsu, kapıcı ya da yöneticiye haber verme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu fıkra ile, muhatabın gerçek adresini ilgili mercilere bildirmemesi durumunda, adres araştırması yapma zorunluluğu ortadan kaldırılmaktadır...” [vurgu eklenmiştir]

Şu hâlde 6099 s. K ile kanunun 21. maddesine, II. fıkra şeklinde yeni bir hüküm eklenip içeriğinde (m. 21/I hükmüne nazaran) daha farklı bir tebliğ metodu düzenlenirken kaçınılmaz olarak bu hükmün kendi gibi yeni, 10/II. madde hükmü ve içeriğindeki uygulanma şekliyle de bağlantısı kurulmuştur. Zira az yukarıda vurgulandığı üzere “bilinen son adres” (A₁), muhatapça da istendiği ve karşı yanın bilgisine sunulduğu üzere yine üstün ve öncelikle konumdadır. Dolayısıyla kanunun 21/I. maddesindeki *metot*, hâlâ güncel, geçerli ve yürürlüktedir. Bu anlayış, 6099 s. K'nın 4. maddesine ait gerekçenin –buraya alınmamış- hemen ilk paragrafında, bir kez daha tekrarlanmış ve pekiştirilmiştir. Ne var ki, söz konusu adrese yapılacak tebligatlar, başarıyla sonuçlanamayabilir.

[35] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 4, s. 6.

Özellikle Yönetmeliğin 30/I-V. maddesi hükümlerine göre gerçekleştirilecek (*bilinen adreste sonradan meydana gelmiş değişikliklerin tespitine yönelik*) adres (A_n) araştırması, sonuçsuz kalabilir ve dolayısıyla tebliğ, merciine –kaçınılmaz olarak- iade edilebilir. Bu hâlde –*son çare olarak*- “*adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi*” esas alınacaktır. Anılan adres, kanunen taşıdığı *mevcuriyet* ve içerdiği varsayım bakımından artık başkaca bir adres araştırmasını ne mümkün ne de gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla bu son adreste yapılmak istenen tebligatın da –*söz konusu adresin gerçeği yansıtmaması/yaşanan değişikliğin ilgili kamu kurumuna bildirilmemiş olması nedeniyle*- sonuçsuz kalması ihtimalinde, artık takip edilecek tebliğ metodu yönünden ilkinde nazaran kimi farklılıklar söz konusu olmaktadır. Lâkin hâlâ kabul edilen uygulama sırası, muhatabın adres kayıt sistemindeki (A_{KS}) farklı bir adresinin (A_1) biliniyor olması *nedeniyle* öncelikle buraya yapılacak tebligatın sonuçsuz kaldığına tespiti ve ardından, son çare olarak *kayıtlı* adrese bir tebliğin yapılacağıdır.

Gereğede dikkat çeken bir diğer mesele, adres kayıt sisteminde kayıtlı adrese çıkartılacak tebligat bakımından; bu durumun “*açıkça*” belirtilmesi ve kayıt altına alınmasının gerekmesidir. Anılan şart, tebliğ mazbatasıyla ilgili kanunun 23. maddesi hükmüne 8. bent olarak, yine 6099 s. K ile eklenmiştir. Bu zorunluluk, karara konu muhalefet şerhinde (§16);

“...Bu adrese çıkarılan tebligat evrakı üzerine tebliği çıkaran merciice tebligat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğunun yazılması 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 23/8.maddesi uyarınca yasal zorunluluk olduğu gibi malumun da ilanıdır. Tebligat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu halde bu hususun tebligat evrakı üzerine yazılmamasının ise gerçeğin gizlenmesi olacağı kuşkusuzdur...” [vurgu eklenmiştir]

şeklinde bir kez daha vurgulanmıştır.

Karara konu maddi vakıanın özelliğine ve bunun 10/II ile 21/II maddesi hükümleri yönünden bir farklılık yaratıp yaratmadığı konusuna geçmeden evvel, kanunun 21/II. maddesi hükmüyle getirilen; bu daha farklı tebliğ *metoduna*, biraz daha yakından bakmak uygun olur. Zira bu *metoda* ait farklılık ve arkasındaki genel düşünce, ileride karara konu meseleyle ilgili görüşlerimizi açıklarken kullanacağımız dayanak noktalarından birini teşkil edecektir. Ne var ki yine bunun için öncelikle asli metodun (m. 21/I) izahı ve bu yeni ek-metottan olan farklılıklarının ortaya konulması uygun olur.

Kanunun 21. maddesinin kenar başlığı, değinilmeyi hak eden ilk yönüdü. Zira birazdan aşağıda açıklanmaya çalışılacak hususlar, kenar başlığa konu durumlarla alâkalıdır. Bu bağlamda, tebligatın özünde bulunan ve unsurlarından biri olan resmi *bilgilendirme* işlevi, seçilen/tabii olunan tebliğ usulüne göre tebliğ zarfının (m. 8, 59) M_0 'a veya M_n 'e verilmesiyle/fiilen elden teslimiyle

sonuçlanmak *zorundaysa da* hükmün kenar başlığında sözü edilen hususlar, bu kez *i*) tebliğden imtina ve giderek *ii*) tebliğ imkânsızlığıdır:

- i. Tebliğden *imtina* hâlinde muhatap (M_0) yahut onun yerine ve adına kanunen tebliği almak konusunda yetkilendirilen kimse (M_n), tebliğden yani tebligatı fiilen elden teslim almaktan dolayısıyla da kendisine resmen bir bildirim yapılmışından kaçınır, çekinir. Bu içtinap/çekinme hâli, örneğin kanunun 20. maddesinde, muhatap yerine kendisine tebliğ yapılabilecek kimseler bakımından (M_n) yasaklanmış; yetinilmemiş, aynı kişiler yönünden –aksi yöndeki tutumları karşılığında– cezai yaptırım düzenlenmiştir (m. 54/II). Söz konusu ceza normu, muhatap yönünden de geçerlidir. Düzenlenen kanuni yükümlülük ve hatta cezai yaptırıma rağmen, tebliğe ilişkin zarfın (*karş.* m. 59/II) fiilen, elden teslim edilememesi/alınmaması durumunda, zarfın (ve dolayısıyla tebliğ konusunun) adeta atılması, bir yerlere iştirilmesi, sıkıştırılması yahut asılması *da* uygun bulunmamış ve kanunun bu kez 21/I. maddesi hükmündeki *metot* geliştirilmiştir. Kaldı ki, içtinap/imtina hâli karşısında işlem güvenliğinin, özellikle M_0 'ın (veya M_n 'nin) tek yanlı tutum ve keyfi tavırlarına feda edilmesi de beklenmemelidir.
- ii. “Tebliğ imkânsızlığı” nı ise özellikle “*olma veya gerçekleşme durumu bulunmayan*” manasına gelen “imkânsızlık^[36]” kavramı üzerinden açıklamak doğru değildir. Zira Tebligat Kanunu'nun yasalaşma gayesi, fiilen varsa bile böyle bir imkânsızlığı aşmak veya çözümlenektir. Asıl imkânsız olan durum, kanuna tabi olanların (m. 1) yapacakları bir tebligatın, sonuçsuz kalması; akamete uğrayıp başarısızlıkla sonuçlanmasıdır. Tebliğ anında ve yerinde, tebliğe görevli memurun *ne* M_0 'ı *ne* de M_n 'i bulamaması mümkündür. Oysa kanunla (m. 21) ve özellikle önce *mülga* tüzük (Tüz. m. 28) sonra da mer'i yönetmelikle (Yön. m. 29-31) son derece ayrıntılı bir biçimde düzenlenen *metot* (m. 21) ve hatta gereğinde sair usullerin (m. 28) tatbiki durumunda, tebligat, mutlaka ve –fiilen olmasa da– hukuken yapılmış sayılacaktır. Tebligat Kanunu özelinde, var olan tebliğ usulleri/metotları karşısında, tebliğ işlemleri yönünden geçerli, hiçbir türden imkânsızlığın olmadığı sonucuna varılmalıdır. Zira ilgili tüm hükümlerin yeri geldiğinde uygulanmasıyla tebligat, nihayetinde *fiilen olmasa da hukuken* yapılmış sayılır (m. 20 , *son cümle*; 21/I, *son cümle*; 25a/IV, 31).

Kanunun 21/I. maddesi hükmüne uygun olarak bir tebligat gerçekleştirirken takip edilecek *metot*, özellikle Yönetmeliğin 30. maddesinde son derece

[36] Türkçe Sözlük, s. 962.

detaylı bir biçimde tarif edilmiştir^[37]. Buna göre karşımıza iki olasılık çıkmaktadır: Bunlardan ilki, *i*) M₀'ın tebliğ adresinden, *geçici olarak* (muvakkaten) ayrılması ve bir başka yere gitmesidir. İkinci durum ise *ii*) yine M₀'ın aynı adreste artık *sürekli olarak* bulunmamasıdır.

i. Bu bağlamda (Yön. m. 29/I),

“(1) ...maddelerde yazılı kişiler, *tebliğ yapılacak olanın geçici olarak başka yere gittiğini belirtirlerse, tebliğ memuru, muhatabın hangi sebeple adresten geçici olarak ayrıldığını, beyanda bulunanın adı ve soyadı ile sıfatını tebliğ tutanağına yazar.* Tebliğ tutanağını beyanda bulunana imzalatır ve tebliğ edilecek evrakı beyanda bulunana verir. Bu kişiler, tebliğ evrakını kabule mecburdurlar...” [vurgu eklenmiştir]

ii. Şayet M₀'ın tebliğ adresinde artık sürekli olarak bulunmadığı gibi bir durum tespit edilmişse o hâlde de (Yön. m. 30/I)

“(1) ...muhatap veya muhatab adına tebliğ yapılabilecek olanlardan hiç-biri gösterilen adreste *sürekli olarak bulunmazsa*, tebliğ memurunun, adreste bulunmama sebebini bilmesi muhtemel komşu, yönetici, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti veya meclisi üyeleri, kolluk amir ve memurlarından araştırarak beyanlarını tebliğ mazbatasına yazıp imzalatması, imzadan çekinmeleri halinde bu durumu yazarak imzalaması gerekir.” [vurgu eklenmiştir]

Esasen adreste *-sürekli-* bulunmama hâli, yapılması emredilen tahkikatın olası sonuçlarından biridir. Lâkin anılan sonuç, bundan sonra tebliğ için takip edilmek durumunda kalınacak metot yönünden önem arz eder. Bir başka anlatımla ve kronolojik olarak tebliğ memuru, öncelikle M₀'ın tebliğ anında, fiziken bulun(a)mama durumunun geçici mi yoksa sürekli mi olduğunu araştırarak aydınlatmak ve nihayetinde yapmış olduğu tüm araştırmayı, belgelemek (tevsik etmek^[38]) durumundadır. Özellikle M₀'ın tebliğ adresinde, artık *sürekli*

[37] Ayrıntısı için bkz. YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 376 vd.

[38] “...Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesine göre yapılan tebligatta muhatabın adreste bulunmama nedeni tevsik edilmemiş, beyan sahibinin imzası da alınmamıştır...” 2. HD., 15.2.2011, 957/2455, (KBB). Ayrıca bkz. DELİDUMAN, s. 111, dn. 143. “...Olayımızda 2 nolu ihbarname kapıya yapıştırılmamıştır. Bu hâli ile tebligat geçersizdir...” 2. HD., 19.9.2005, 9994/12181 (KBB). “...Örnek 51 ödeme emri tebligatında borçlunun tevziat saatlerinde evde bulunmadığından komşusu Mehmet K. şifahi beyanına göre işte çalışır olduğundan muhtara tebliğ edildi, 2 nolu kağıt yapıştırıldı, komşu Mehmet K.'a haber verildi şerhinin yer aldığı tarih olarak 26.6.2003 yazıldığı görülmüş ancak komşu imzasının alınmadığı anlaşılmıştır. Bu durumda geçerli bir tebligattan söz edilemez...” 6. HD., 4.3.2004, 1283/1396, (KBB). Ayrıca bkz. “...Hukuk Genel Kurulu'nun 07.04.1982 tarih ve 1979/10-1377 E, 1982/337 K. sayılı kararında da açıklandığı üzere tebliğ belgesindeki kayıtların aksi her türlü delille kanıtlanabilir...” 12. HD., 27.09.2011, 1618/16901 (E-Uyar); “...Adları geçen şirketlere yetkili kişinin geçici olarak bulunmaması sebebiyle

olarak bulunmama durumunun arkasında da çeşitli nedeneler yatabilir ki, bu hâlde her bir nedenin kendine özgü başkaca sonuçları gündeme gelir. Örneğin (Yön. m. 30/II),

“(2) Muhatap *ölmüşse* veya *gösterilen adresten sürekli olarak ayrılmış ve yeni adresi de tebliğ memurunca tespit edilememişse* tebligat evrakı, tebligatı çıkaran mercie geri gönderilir.” [vurgu eklenmiştir]

Şu hâlde, muhatabın ölmüş olduğunun tespiti durumunda, başkaca bir işlem gerçekleştirilmeksizin (*zira artık tebliğ esas bir muhatap –hukuken- bulunmamaktadır*) tebliğ evrakı, merciiine iade edilir. Buna karşın yapılan araştırma neticesinde, muhatabın *–tebliğ zarfı üzerinde yazılı adreste artık sürekli olarak bulunmamakla birlikte-* yaşadığı yeni adres tespit edilebilmişse o hâlde de (Yön. m. 30/III-V)

“(3) Yeni adres, tebliğ memuru tarafından tespit edilmişse bu adres, tebliğ mazbatasındaki mahsus yerine ve tebliğ evrakındaki adresin bulunduğu tarafa yazılır.

(4) Yeni adres, tebliğ memurunun tevzi bölgesi dâhilinde bulunduğu takdirde tebligat o adrese yapılır. Yeni adres, aynı PTT merkezinin diğer bir tevzi bölgesinde veya başka bir PTT merkezinin muntıkası içinde bulunursa, tebliğ evrakı yeni adreste tebliğinin temini için memur tarafından bağlı olduğu merkeze iade olunur.

(5) 15 inci maddede yer alan hususlar göz önünde bulundurulduğunda tebligatın, tebliğ evrakında belirtilen tarihten önce yapılamayacağını anlaşılması veya yeni adresin yabancı bir ülkeye ait olması durumunda PTT merkezi tebliğ evrakını tebligatı çıkaran mercie geri gönderir.”

Tebliğle görevli kimse tarafından yapılan araştırmanın da sonuçsuz kalması durumunda tebliğin, merciiine iadesiyle birlikte bu kez de Yönetmeliğin 31/I, c maddesi hükmü gereğince, *-elbette gerçek kişiler bakımından-*

“c) Muhatap, gösterilen adreste hiç oturmamış veya bu adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi *tebligatın, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine bu husus meşruhat verilerek çıkarılması,..*” [vurgu eklenmiştir]

---

sekreter A... adına tebliğ işleminin yapıldığı ancak imzasının alınmadığı görülmektedir. Bu durumda olayda tebligat tüzüğü'nün 28. maddesinin uygulama yeri yoktur. Mercie tebliğ memuru dinlenerek imzadan imtina durumunun bulunup bulunmadığının tesbit edilmesi...”, 12. HD., 7.10.2002, 18628/20067, (KBB); “... Tüm bu açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; borçluya gönderilen ödeme emri TK 21. maddeye göre yapılmış; ancak tebligat evrakında muhatabın neden adreste bulunmadığı, adresten kısa süreli mi yoksa uzun süreli mi ayrıldığına ilişkin bir kayıt bulunmamaktadır. Dolayısıyla borçluya yapılan ödeme emrinin tebliği işleminin usulüne uygun olduğundan söz edilemez...”, 12. HD., 12.6.2013, 12-19/817, (KBB).

ve farklı bir *metotla* sonuçlandırılması mümkün ve geçerli olacaktır^[39].

Sonuç olarak anılan hükümler ışığında, şu kısa soruların yanıtlarının tıpkı sahadaki tebliğ memurunca bulunmaya çalışıldığı gibi verilmesi uygun olur (§21, 22):

i. *İlk aşamada*, tebliğ anında ve **tebliğin yapılacağı adreste**, özellikle M_0 'ın fiziken bulunup bulunmadığını belirlemek, önem arz etmektedir:

ii. Bu soruya *olumlu* yanıt verilmesi hâlinde, iki olasılık ortaya çıkmaktadır:

α - M_0 'ın tebligatı kabul edip alması durumunda, bir sorunla karşılaşılmaz ve o tarihte tebligat yapılmış sayılır.

β - M_0 'ın tebliğ anında tebliğ yerinde hazır bulunmasına rağmen tebliği elden teslim almaktan kaçınması, *-hukuken caiz olmamakla birlikte* (m. 54/II)- mümkündür ki, bu hâlde tebligatın muhatap yerine bir başka kimseye (M_n) yapılması, ne mümkün ne de gerekli olup tebliğin tebligatı çıkaran mercie iadesi de olası değildir. Tebligat, *-cezai yaptırımlar bir yana*, m. 54/II- kanununun 21/I. maddesi hükmünde yazılı metoda uygun olarak gerçekleştirilir.

iii. Yukarıdaki (i) sorunun yanıtının olumsuz olması üzerine yani M_0 'ın tebliğ sırasında, tebligat adresinde bulun(a)maması durumunda (***ve özellikle M_n 'nin de bulunmadığı hâllerde***), tebliğ memurunca artık (*muhatapın bilinenin dışında gerçekten de en son adresinin neresi olduğu konusunda*) bir araştırma yapılması ve yapılanların da tevsiki gerekir^[40]. Bu bağlamda yapılacak bir tebligatın usulüne uygun olduğundan bahsedebilmek için yönetmeliğin 30. maddesi hükmünde yazılanların (*aynı yönde bkz* Tüz. m. 28) ısrarla ve harfiyen takibi gerekir.

α - M_0 ölmüşse tebligat, tebligatı çıkaran mercie iade edilir.

β - M_0 yazılı adresten sürekli olarak ayrılmış olup

[39] Ayrıca bkz. MUŞUL, s. 265.

[40] "...Somut olayda, davacının işe başlatılmak için yaptığı başvuruya ilişkin tebligatın işyerinin kapalı olması nedeni ile muhtara yapıldığı, adreste bulunmama nedeninin kanunda belirtilen kişilere sorulmadığı, yeni adresinin araştırılmasına ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı, tebliğ memurunca yeni adresinin saptanamadığına ilişkin bir açıklama yapılmadığı, tebliğ evrakının muhtara teslim edildiğine ilişkin ihbarnamenin kapıya yapıştırılıp yapıştırılmadığının belli olmadığı anlaşılmaktadır. Buna göre davacının işe başlatılmaya ilişkin başvurusu usulüne uygun tebliğ edilmemiştir....", 22. HD., 6.4.2012, 1962/6570 (KBB). Aynı yönde bkz. 15. HD., 2.2.2005, 2004-3962/430 (KBB).

Ş yeni adresi de tespit edilememişse tebligat, tebligatı çıkaran mercie iade edilir.

Ş yeni adresin (A_n) *bu kez* tespit edilebilmesi durumunda ise yapılacak olanlar ve bununla bağlantılı diğer olasılıklar, Yönetmeliğin 30/III-V maddesi hükümlerinde düzenlenmiştir. Bulunan bu yeni adreste de *ii. veya iii.* bentlerin tatbiki gerekecektir ki, buradan diğer bir başka adrese de ulaşılabilir.

- iv. Özellikle (*iii*) bentte yazılı durumla ilgili olarak M₀'ın –tebliğ sırasında, tebligatın yapılacağı adreste- bulunmadığı ve fakat ölmediği gibi söz konusu adresten **süreklili olarak da** ayrılmadığı; tam aksine tebliğ adresinde bulunduğu/yaşadığı/çalıştığı ve fakat sadece tebliğ sırasında orada olmadığına anlaşılması (ki bu geçiciliğin süresi son derece tartışmalı olmakla birlikte şimdilik sadece karş. §7) üzerine, kanun koyucu tarafından belirlenmiş, yetkilendirilmiş ve görevlendirilmiş M_n'lere de artık söz konusu tebliğin elden teslimi, mümkün ve hatta zorunludur (m. 20, 54/I). Bu hâlde karşımıza çıkabilecek ihtimâllerin, karara konu meseleyle doğrudan ilgisi olmadığından; sadece kanunun 20 ve 21. maddesi hükümlerine tabi olduğunu belirtmekle yetiniyoruz^[41].

D. Karara Konu Maddi Vakıya Yönünden Uygulanması Gerekli Hüküm ve Sonuçları

İncelemeye konu içtihat bakımından, göz önünde tutulmasını çeşitli vesilelerle vurgulamaya çalıştığımız husus, takibin başında, ödeme emrine ilişkin –*ilk*-tebligatın yapılmak istendiği adresle adres kayıt sisteminde kayıtlı adresin özdeş olmaları ve örtüşmeleridir. Anılan durumda, somut olarak nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda, *ne* kararın çoğunluk görüşünde *ne de* öğretilerde yazıldığına aksine, yukarıda özellikle gerekçelerine yer verilen kanun değişikliklerinin hiçbir açıklık taşımadığını –aslında taşımasının da gerekmediğini- belirtmemiz gerekir. Bu bağlamda, sayın çoğunluğun ve (çoğunluk görüşüne atfen) öğretinin vardığı

[41] “...7201 Sayılı Kanunun değişik 20/son maddesi gereğince tebliğ evrakı muhatap adına tebligat yapılabilecek kimseye verildiği için, tebligatın 11.10.2003 tarihinde yapıldığının kabul edileceğine, adı geçenin tebellüğden imtina etmemesi sebebiyle ihbarname kapıya yapıştirilmediği için tebliğ işleminin 15 gün sonra yapılmış sayılacağına yönelik hükmün burada uygulanmasının mümkün bulunmamasına...”, 12. HD., 25.3.2004, 1897/7104 (KBB). “...Tebliğ yapılacak kişi veya adına kendisine tebligat yapılacak kimse adreste bulunmakla birlikte tebliğden imtina ederlerse, bu durum tebliğ evrakına yazılmak şartı ile tebliğin Tebligat Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca yukarıda belirtilen şekilde yapılmalıdır. Yalnız bu durumda komşu, yönetici veya kapıcıya haber verilmesine gerek yoktur....” 9. HD., 17.6.2010, 2008-33287/19297, (KBB).

sonuca ulaşmayı mümkün görmüyoruz. Tam aksine *hem* kanunun gerekçeleri *hem de* hükümlerin *amaçsal* yorumu, tıpkı muhalefet şerhinde yazıldığı gibi (§22) bir sonucu haklı, mümkün ve hatta gerekli kılmaktadır^[42].

Kanunun 6099 s. K ile değişik 21. madde hükmünün ilk iki fıkrası arasındaki yegane ve fakat temel farklılık, tebliğatin yapılmak istenen adreste – M_0 'ın sürekli yokluğu nedeniyle- sonuçlandırılmaması durumunda; tebliğle görevli kimsenin takiben (*iii*, β) ne yapması gerektiğiyle yahut ne yapamayacağıyla alakalıdır. Zira, anılan hükmün I. fıkrasına ve onunla bağlantılı Yönetmeliğin 30. maddesi hükmüne göre tebliğle görevli memur, tevsik de etmek zorunda olduğu bir adres araştırmasını yapmak ve sonucuna göre *gereğinde* bulunacak bu yeni adreste tebliği tamamlamakla yükümlüken; bu kez II. fıkra hükmüne göre, artık herhangi bir adres araştırmasının yapılması gerekmediği gibi hukuken de mümkün değildir. Ne var ki, bu sırada hiçbir adres araştırmasının yapılmayacak olması, bundan önce, tebliğin her halükârda M_0 'a yahut *gereğinde* M_n 'e yapılabilmesi amacıyla ve özellikle M_0 'ın eldeki tebliğ adresinden sürekli mi yoksa geçici süreyle mi ayrıldığına tespiti yönünde bir çaba yahut gayretin de artık gösterilmeyeceği (§22) anlamına gelmemektedir^[43]. Kaldı ki, Yönetmeliğin 31/II. maddesi hükmünde düzenlenen yegane farklılık, adres kayıt sistemindeki adresin esas alındığı ve tebliğin bu meşruhatla yapıldığı hâllerde, M_0 'ın, söz konusu adreste artık sürekli olarak bulunmaması durumunda, 30. madde hükmüne göre herhangi bir adres araştırması yapılmaksızın tebliğatin sonuçlandırılmasıdır.

[42] Karş. SALGIRTAY, s. 316; "...Tüm bu açıklamalar doğrultusunda kişiye önce bilinen en son adresi esas alınarak (*bilinen bir adresi yok ise adres kayıt sistemindeki adresi esas alınarak*) Tebliğat Kanunu'nun 21/1. maddesine göre tebliğat çıkartılmalı, adres tebliğata elverişli değilse ya da tebliğat yapılamazsa adres kayıt sistemindeki adresine buna ilişkin şerh de düşülerek 21/2. madde uyarınca tebliğat yapılmalıdır./Somut olayda, alacaklı tarafından borçluya karşı genel haciz yolu ile ilamsız icra takibine başlandığı, ödeme emrinin, 12.5.2011 tarihinde borçlunun mernis adresi esas alınmak suretiyle buna ilişkin şerh de düşülerek, doğrudan 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre tebliğ edildiği, mahkemece, tebliğ işleminin usulsüz olduğu gerekçesi ile borçlunun usulsüz tebliğat şikayetinin kabulüne karar verildiği görülmektedir./Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere borçluya yapılan ödeme emri tebliği usulsüz olup..." [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 27.12.2012, 25376/40503, (KBB). Kararla birlikte, çok açık bir biçimde, kanunun 21/II. maddesindeki metodun, daha ilk tebliğatlar bakımından kullanılmasına mani olunmaktadır. Oysa söz konusu metodun uygulanma şartları, i) önceki tebliğatı yapılamaması yanında ayrıca ii) adresin de tebliğata elverişli bulunmaması olduğuna göre bir adresin tebliğata elverişli olmamasından acaba ne anlamak gerekir? En azından bu iki şartın aynı hukuki durumu karşıladığını düşünmek olası değildir. Aksi hâlde ayrı ayrı; "*veya*" bağlacıyla ayrılacak şekilde ifade edilmelerinin açıklamak zorlaşır. Şu hâlde, varılması gereken ilk sonuç, adresin tebliğata elverişli olmaması, hiçbir biçimde aynı tebliğatın yapılamamış ve bilâ tebliğ mercie iade edilmiş olması demek değildir.

[43] Uygulamaya yönelik eleştirileri için bkz. SALGIRTAY, s. 305.

Ele aldığımız hukuki sorunu daha açık yanıtlamadan önce *gerek* çoğunluk ve *gerekse* öğretideki görüşün sahada icrasına dair bir uygulama yapmaya çalışalım ve ilk olarak öğretideki yorumu ele alalım:

- i. Tebligat *öncelikle* takip borçlusunun (A_1) şeklindeki bilinen adresine yapılmaya çalışılacaktır. Hatırlatalım, bu olasılıkta $A_1 \neq A_{KS}$ durumu geçerlidir:
  - α - M_0 veya M_n 'in bulunmasıyla tebligat, bu kimselere ilgili hükümler doğrultusunda; lâkin nihayetinde kanunun 20 ve 21/I. maddelerine göre gerçekleştirilir.
  - β - M_0 'ın yazılı adresten *sürekli* olarak ayrıldığı tespit edildiğinde; tebliğle görevli memur tarafından *bir adres araştırması* yapılır ve elde edilecek sonuca göre tebligat,
    - § *ya* bulunacak yeni adreste (A_n) tekrardan yapılmaya çalışılır ve yukarıda sözü edilen *iii*. α ve β şıklarının icrasına çalışılır;
    - § *ya* da M_0 'ın adresinin bilinmediği/bulunmadığı sonucuna ulaşılma ile merciine iade edilir.
- ii. Sözü edilen *son* şıkkın gerçekleşmesinden sonra özellikle tebliğin merciine iadesiyle birlikte artık tebliğe yarar/esas adres olarak adres kayıt sistemindeki adres (A_{KS}) esas alınacak ve tebligat buraya, *ifade edildiği şekliyle* (§16) yine "*NORMAL*" usulde çıkartılacaktır^[44]. Eş deyişle *i*, α veya β durumlarından bir tanesinin gerçekleşmesi sağlanır. Ne var ki, böyle bir tercihin kabulü, özellikle *i*. β şıkkında yazılı sonuç bakımından hiçbir biçimde mümkün değildir. Kanunun 10/II. maddesinin içerdiği varsayım özelinde, adres kayıt sistemindeki adres, aksi iddia edilemez/bulunamaz/uygulanamaz bir nitelik taşımaktadır. Şayet "*NORMAL*" usulde çıkartılacak tebligatla kanunun 21/I ve Yönetmeliğin 30. maddesine tabi bir tebliğ *metodu* ifade edilmek isteniyorsa bu metodun adres araştırmasını içermemesi olası değildir. Oysa *adres kayıt sistemi*, başkaca hiçbir merci yahut kişinin yapacağı adres araştırmasını gerekli görmediği gibi hukuken mümkün de değildir.

Bütün bu anlatımların ışığında; *kanımızca ii*. durumda adres kayıt sistemindeki adrese, kanunun 28/I, *b*. 8 ve 21/II ile Yönetmeliğin 31/I, *c*, II. maddesi hükümlerine uygun olarak bir tebliğin yapılması şarttır ve yetiştir. Öğretide savunulan *ii*. bentteki görüşe, yazılı gerekçeyle katılamıyoruz. Katılmadığımız bu yaklaşım, her ne kadar öğretide çoğunluk görüşüne *atfen* desteklenmişse de

[44] Karş. SALGIRTAY, s. 302.

daha ziyade muhalefet şerhinde (§16, 19, 22) ve yine çoğunluk görüşüne atfen geliştirilmiştir. Oysa çoğunluğun sav ve tercihinin de somut olay göz önünde tutulduğunda; bu yönde olmadığı görülmektedir^[45].

Kararın çoğunluk görüşü ise *somut olayda da yaşandığı şekliyle* bilinen adres (A_1) ile adres kayıt sistemindeki adresin ($A_1=A_{KS}$) aynı olması/örtüşmesi hâlinde, bu adrese, meşruhat da verilerek doğrudan kanunun 21/II. maddesine göre bir tebliğin yapılamayacağı yönündedir^[46]. Anılan görüşün sahada icrasına dair bir uygulamayı, kanun değişikliklerinin gerekçelerini de göz önünde tutarak bir kez de biz yapmaya çalışalım:

- i. Tebliğe görevli memur, *yazılı meşruhata rağmen* öncelikle (ve mümkünse) M_0 veya M_n 'in bulunmasıyla tebliği, bu kimselere ilgili hükümler doğrultusunda, lâkin nihayetinde kanunun 20 ve 21/I. maddelerine göre gerçekleştirecektir. *Yazılı meşruhata bu usulden de sapılmasını gerektirir hiçbir yönü yoktur*^[47]. Sözelimi, M_0 'ın adresinden sürekli olarak ayrılmadığının ve fakat *hastanede yatması* yahut iş seyahatinde veya turistik gezide bulunması nedenleriyle –tevziat saatinden daha sonra- adresine döneceğinin tespit edilmesi durumunda, Tebliğat Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre nasıl davranılması gerekiyorsa şu hâlde de buna uygun davranılacaktır. Sözü edilen kişiler yönünden tebliğin *hukuken* sonuçlanmış olmasına rağmen –*gereğinde*- hukuki dinlenilme hakkının başkaca yollarla (*örneğin bkz. İİK m. 170/b; 65*) güvence altına alındığını da gözden uzak tutmamak gerekir. Kısacası, bu esnada, takip edilecek *metot* yönünden söz konusu meşruhata hiçbir etkisi bulunmamaktadır.
- ii. M_0 'ın adresten *sürekli olarak* ayrıldığına tespit edilmesi hâlinde ise karşımıza çıkan ve çözüm bekleyen soru, tebliğe görevli memurun artık bir adres araştırması yapıp yapamayacağıdır^[48]. Gerçi, elde, aksi yönde meşruhat taşıyan bir tebliğ işlemi bulunmaktaysa da Yargıtay, çoğunluk görüşünde, doğrudan kanunun 21/II. maddesine göre yapılacak bir tebliği; dolayısıyla herhangi bir *adres araştırması* (Yön. m. 30/II-V) *yapılmayacak olmasını*, hukuka aykırı bulmuştur^[49]. Çoğunluğun bu yöndeki görüşünü tartışmaya açalım:

[45] Ayrıca bkz. dn. 23.

[46] Aynı yönde bkz. dn. 5, 42.

[47] Uygulamaya yönelik eleştirileri için bkz. SALGIRTAY, s. 305, 306.

[48] Ayrıca bkz. 12. HD., 31.5.2012, 1089/18617, (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 182).

[49] Çoğunluk görüşü ile öğretilerdeki değerlendirmeler arasında bir bağ kurmak gerekiyorsa her ikisi arasındaki yakınlığı; ancak öğretinin yukarıda sistematize edilen görüşü içinde ii). bentle kurmak mümkündür.

- α- Öncelikle böyle bir adres araştırmasının *neye* rağmen yapıldığının tespiti gerekir: Mukayese konuları sırasıyla ve bir yanda tebliğle görevli posta memurunun yapacağı (Yön. m. 30/II-V) adres araştırması ve elde edeceği *sonuç*; diğer yanda ise kanunen teşekkül ettirilmiş ve müeyyelen-dirilmiş adres kayıt sistemi ile orada yazılı *bilgi*. Kanun değişikliğinin gerekçesinde geçen ve sistemin “[a]dres kayıt sistemi, farklı bileşenlerle kontrol edilmekte ve güncellenmektedir...Hatta bu sistem içinde kişilerin yerleşim yeri adresleri yanında ikincil ve üçüncül adresleri de kayıtlı hale getirilebilmektedir.” şeklinde vurgulandığı gibi içerdiği bilgiler yönünden değişime ve gelişme açık olması dışında; hiçbir adres araştırmasını artık gerekli ve hatta caiz kılmamasına yönelik sonuç, bu hâlde sahada herhangi bir adres araştırmasını da mümkün kılmamaktadır.
- β- Şayet bir adres araştırması yapılacak olsa ve sonucunda (A_n) şeklinde *yeni* bir adres elde edilse dahi bu, adres kayıt sisteminin ve içerdiği kanuni *varsayımın* uygulamada, bu kez tebliğle görevli kimse tarafından çürütülmesi anlamına gelir ki, kanunun ne amacı ne de sistematığı buna elverir. Şayet her nasılsa bulanacak A_n ’ne yapılacak tebliğin sonuçsuz kalması hâlinde, tekrardan geriye dönülerek adres kayıt sisteminde kayıtlı ($A_1=A_{KS}$) adrese bu kez meşruhatlı bir tebliğ yapılmak istenmesi ise tutarlı olmadığı gibi kanunun açık ihlâlidir.
- μ- Çoğunluk görüşü, “...geçerli bir mazereti nedeniyle...” adres kayıt sistemindeki adresini değiştirmeyen ilgiliyi, *kanuni varsayımına rağmen* korumak adına, tüm bir kanun değişikliğinin ve ardındaki işleyişin açıkça reddettiği bir usule -bir kez daha- üstünlük tanımakta ve *contra legem* yorum yaparak içtihat geliştirmeyi tercih etmektedir. Bir başka anlatımla kanunun 10/II. maddesinde öngörülmeven ve muhataba tanınmayan bir imkan, kanuna açıkça aykırı davranan ve aslında cezalandırılmak istenen aynı kimseye bu yolla tanınmış olmaktadır. Kaldı ki, 5490 s. K’nın 49, 50. maddeleri uyarınca yaşanan adres değişikliğinin 20 iş günü içinde bildirilmesinin gerektiği yönündeki düzenleme, süre yönünden ilgisine imkan sağladığı hâlde; kanunun 10/II. maddesinde yazılı sonucun *doğmaması* bakımından kanun koyucunun aynı ilgiliye başkaca herhangi bir hukuki çare tanımadığı gerçeği göz ardı edilerek içtihatla böyle bir yolun açılması, son derece düşündürücüdür. Bu sayede yine içtihatla kanuni temeli olan bir varsayımın çürütülebilmesine imkan tanındığından; salt bu gerekçeyle dahi çoğunluk görüşün kabulü mümkün olmasa gerek.

Adres kayıt sistemiyle yaratılmak istenen yeknesaklığın bozulması sonucunu doğuran bu uygulamanın, özellikle yapılacak adres araştırmasıyla bulunacak yeni A_n 'de, M_0 'ın bulunması ve usulüne uygun olarak bir tebliğin kendisine –fiilen- yapılması şeklindeki *umut* ve hatta bu yönde gerçekleşecek sonuçla da caiz görülüp meşru kılınması mümkün değildir. Zira yukarıda sözü edilen ve –*kanuna aykırı davranmış*- muhataba bir imkan daha sağlamaya dönük görüşün/yöntemin, eşitlik içinde sahada uygulanması, olası değildir. Tebliğe görevli memur tarafından yapılan bir adres araştırması sonucunda elde edilecek sonuç, söz konusu araştırmanın yapılacağı *zaman, yer*, araştırmanın *kimin tarafından* yapıldığıyla bu araştırmaya katılan *ilgililerin sayısı ve niteliği* bakımından her zaman değişiklik gösterecektir ki, aynı M_0 için dahi her hâlde aynı sonucun elde edilmesi mümkün olamayabilir. Yeknesaklıktan, tutarlılıktan ve objektiflikten uzaklaşıldıkça kanunun koyucunun açıkça ortaya koyduğu cezalandırma iradesine karşı, kazai yoldan getirilmek istenen, “*geçerli mazerete*” dayalı *imkan/çare* dahi tutarsız ve tesadüflere kalır bir hâl almaktadır. Kanuna (5490 s. K m. 50) aykırı davranan ilgilinin herhangi bir mazeretinin olup olmadığı ile varsa bunun haklılığının nasıl ve ne zaman denetleneceği, ayrıca tartışmaya açık ve çoğunluk görüşünde cevapsız bırakılmış konulardır. Eşitlik özelliğinden yoksun ve tesadüfi böyle bir metodun ise bırakın açık kanun hükmüne ve onun gerekçesine rağmen kabulünü, salt içerdiği böyle bir sonuç bakımından dahi savunulması olası değildir. Kısacası, muhalefet şerhinde de geçen (§22),

“O halde tebliğat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olması halinde, muhatap ya da muhatap yerine tebliğatı alabilecek kimselerden birisi var ise tebliğatın onlara yapılması, muhatap geçici ayrılmış ise 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun 21.maddesinin 1.fikrasına göre tebliğ işleminin yapılması, muhatabın o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olduğunun belirlenmesi durumunda ise 2.fıkra göre tebliğatın yapılması gerekir...”

şeklindeki uygulama biçimine, yukarıda açıklamaya çalıştığımız gerekçelerle aynen katılıyoruz.

Muhalefet şerhinde, ayrıca bilinen ve beyan edilen adresin (A_1) (*öyle ise*) adres kayıt sistemindeki adres olduğu hususunun (A_{KS}) da tebliğ mazbatasına yazılması gerektiği şeklindeki kanuni zorunluluğa değinilmiştir. Gerçekten de kanunun 23/I, b. 8. maddesi hükmünde getirilen düzenleme bakımından; başkaca hiçbir kayıt ve sıralama getirilmemiş olması, dikkat çekicidir. Bu hâlde yanıtlanması gereken soru, *artık* bu yönde bir mecburiyetin (şayet öyle ise) olup olmadığı ile tebliğe çıkarılan makam bakımından anılan hususun re'sen tetkik edilmesinin gerekip gerekmediğidir. Özellikle değinilen son mesele, yani örneğin icra dairesinin yahut mahkemenin böyle bir eşitlik hâlinde re'sen (talep beklemeksizin) anılan durumu tespit edip ilgili meşruhatı yazarak tebliğ işleminin

yapılmasını temin etmek yönünde bir zorunluluğun olup olmadığı, kanunda açıkça düzenlenmiş değildir. Ne var ki, bu da, anılan koşullar altında bir eksiklik veya aksi yönde yorumlanabilecek bir boşluk olarak görülmemelidir. Çünkü, adres kayıt sisteminde kayıtlı adresin taşıdığı özellik ve *yeri geldiğinde* içerdiği fiksiyon, başkaca hiçbir kişi yahut kurum tarafından aksinin çürütülmesine ve kullanılmasına manidir. Yapılacak tebligat bakımından kanunun 10/II. maddesinin koşulları oluştuğu andan itibaren 21/II. madde hükmüne uygun olarak tebliğin icrası gerekeceğinden; -*gerçek kişiler bakımından*- eldeki adresin böyle bir özelliğinin olup olmadığına da talep gerekmezsiniz araştırılması ve bulunması gerekir. Esasen bu sonuç, kanunun 10/II. maddesinin tabi ve kaçınılmaz bir ürünüdür ve onu, örneğin aynı kanunun 35/II. maddesinden çok keskin bir biçimde ayırmaktadır. Getirilen fiksiyon ve onun taraf iradelerinden bağımsız etkisi, böyle bir hâlde re'sen tetkiki ve uygulanmayı zorunlu kılmaktadır. Aksi her durum, kanununa -*fiksiyona*- açıkça aykırı bir iş ve işlem tesis edilmesiyle bir başka kanun hükmüne aykırı davranışın (5490 s. K m. 49, 50) görmezden gelinerek hiçe sayılması ve yaptırımsız bırakılması anlamına gelecektir.

Söz konusu meşruhatın yazımının, kanunun diğer ilgili hükümlerinin *de* karşılanması şartına bağlı olduğu, karşı görüş olarak savunulabilirse de, *kanımızca* 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerinde çoğunluk görüşündeki gibi bir uygulama sırasının olmadığını belirtmemiz gerekir. Özellikle kanunun 21/II. maddesinde, bu yönde hiçbir şart geçerli olmayıp sadece anılan metodun tatbiki halinde yapılacak olanlar düzenlenmiştir. Kanunun bu kez 10/II. maddesi hükmü bakımından ise özellikle gerekçesindeki anlatımlara hakim kurgu, karara konu somut olayla örtüşmemektedir. Madde gerekçesinde, karara konu maddi vakıa hakkında aksi yönde hiçbir kat'i tutum alınmadığı gibi tam aksine, tebliğ için eldeki adresin "*elverişsizliği*" ve dolayısıyla tebliğe yarar hiçbir adresin olmaması durumu, açıklıkla düzenlenmiştir. Örneğin bu son hâlde, -tıpkı karardaki maddi vakıa gibi- kayıtlı adresin, *bilinen son adres* şeklinde aksi ispatlanamaz bir varsayım olarak kabulünden başka bir yol yoktur. Hiçbir biçimde ve hiçbir merci tarafından tartışılmaz ve sorgulanamaz *adresin* ise 21/II. madde hükmünde geçen metottan daha farklı bir metot içinde (yani kanunun 21/I. maddesi hükmü bağlamında) kullanılması da olası değildir. Bu sonucun, somut vakıa için de geçerli olması beklenir. Zira muhataba ait hiçbir adresin bilinmediği durumda geçerli olan sonuç, bilinen adresin aynı zamanda kayıtlı adres olması hâlinde haydi haydi geçerli olmalıdır. Aksi yöndeki bir değerlendirme, mantıksal olmadığından ve yine kanunla getirilmiş varsayımın aksinin çürütülebilmesine yol açacağından; hukuken kabulü mümkün gözükmemektedir.

Önemi nedeniyle tekrar vurgulamak gerekir ki, her ne kadar muhalefet şerhinde (§16),

“[ç]oğunluk görüşünün aksine 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun ne 10. maddesinde ne 21.maddesinde ne de herhangi bir maddesinde, *bilinen en son adrese tebliğat yapılamaması halinde muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adrese önce tebliğat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu yazılmaksızın, bir diğer ifade ile bu gerçeklik gizlenmek suretiyle tebliğat çıkarılması gerektiğine, bu tebliğatın yapılamaması halinde ikinci kez aynı adrese çıkarılacak tebliğata adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu açıklamasının yazılması* gerektiğine ilişkin hiçbir düzenleme yoktur...” [vurgu eklenmiştir]

şeklinde bir görüşe yer verilmişse de çoğunluk görüşündeki sav ve içtihadın bu yönde olduğu düşüncesinde değiliz. Zira,

- i. Bilinen adrese –*aynı zamanda kayıtlı adres olsa da*- öncelikle kanunun 21/I. maddesine tabi olarak bir tebliğin gerçekleştirilmeye çalışılmasının istenmesiyle;
- ii. (*bilâ tebliğ merciine iade edilen bir tebliğatın ardından*) -yapılacak ikinci tebliğatla ilgili olarak- adres kayıt sistemindeki adrese dahi öncelikle yine aynı hükme (m. 21/I) göre (m. 21/II yerine) bir tebliğ yapılmasının

savunulması arasında, ciddi fark bulunmaktadır. Karara konu maddi vakıa esas alındığında; çoğunluk görüşünün ii. bentteki ve dolayısıyla öğretideki görüş doğrultusunda olduğunu destekler hiçbir veri yoktur^[50]. Çoğunluk görüşü, -*yine de eleştirdiğimiz şekliyle*- sadece, ilk tebliğatın sonuçsuz kalması şartıyla artık A_{KS}deki adresin (*ki bu aynı zamanda ilk tebliğin yapılmak istendiği A₁ adresi olsa dahi*) esas alıp kanunun 21/II. maddesi hükmüne konu edilebileceği hakkındadır. Kararın gerekçesinde ısrarla geçen (§6) ve ikincisinde (§7) “... *en fazla*” ibaresine de yer verilmeden kullanılan “...*iki veya üç tebliğatla sorun çözülebilecektir...*” cümle parçacığını, bu görüşü destekler değerlendirme altında okumak uygun olur. Oysa anılan ibarenin *eksiksiz hâlimden*, lafzına da uygun olarak her hâlükârda en az 2 tebliğ denemesinin yapılacağı sonucuna varılamaz. Kısacası, *kanımızca* kayıtlı adrese yapılacak tebliğatlar bakımından; kaçınıcı kez olduğu önemsenmeksizin doğrudan kanunun 21/II. maddesindeki metodun uygulanması yetiştir ve gerekir.

E. Tebliğat Kanunu'nun 6099 s. K ile Değişik 35. maddesi Hükümü ve Karara Konu Olay Yönünden Değerlendirilmesi

Somut olay bakımından kanunun 35. maddesi hükmünün uygulanmasını haklı ve gerekli kılan hiçbir yön yoktur. Ne var ki, muhalefet şerhi (§18-20), bu yönde dikkatle irdelenmeyi gerektiren bir kıyasa yer vermiştir. Söz konusu

[50] Zaten karşı. dn. 23.

kıyasın, çoğunluk görüşüyle olan ilişkisine son kısımda değinilecektir. Bu vesileyle öncelikle 6099 s. K'nun 8. maddesiyle kanunun 35/II, IV. maddesi hükümlerinde yapılan değişikliğe biraz daha yakından bakmak uygun olur.

Kanunun 35. maddesi hükmünde düzenlenen –*istisnai*- tebliğ *metodu*, aynı kanunun örneğin 21/I-II. maddesi hükümlerinden farklı olarak belli mercilere özgüdür. Görünen o ki, metodun “*cezalandırıcı*” işlevi, böyle yetkinin -6099 s. K'na kadar- sadece *kazai mercilere* (m. 34) tanınmasını gerektirmiştir. Dolayısıyla bu aşamada karşımıza çıkan ilk soru, -*ki, içtihadı konu maddi vakayla ilgili bulunmaması nedeniyle detayına girilmeyecektir*- örneğin icra dairelerince yapılacak tebligatlar bakımından da anılan hükmün uygulanmasının mümkün olup olmadığıdır. Gerçi, İİK m. 21/II, III'de (*aynı yönde bkz. İİK m. 148a/II*^[51]) doğrudan kanunun 35. maddesi hükmüne göndermede bulunulmuşsa da^[52] bu hükümlerin, tıpkı olayımızdaki gibi kambiyo senetlerine özgü haciz

[51] Kanuna, 4949 s. K ile eklenmiş bu hükmün, aynı konudaki İİK'nın 21/II maddesi hükmü nedeniyle gerekliliğini –şayet madde gerekçesinde yazıldığı gibi bu hâlde de Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi hükmü geçerli olacaksa- anlamak güçtür. Öte yandan madde gerekçesinde, uygulanacak tebliğ metodu bakımından; Tebligat Kanunu'nun 35. maddesinden bahsedilmişse de bu irade, hükmün açık lafızıyla tam olarak örtüşmemektedir.

[52] Ayrıntısı için bkz. MUŞUL, s. 46 vd; DELİDUMAN, s. 100; YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 657 vd. “...*Alacaklı tarafından başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte; davacı borçlunun kredi sözleşmesindeki adresine icra emri tebliğe çıkartıldığı muhatabın adresten ayrılması ve 2. farklı adresin tespit edilmesi üzerine ikinci adres olan adresine sevk edildiği ve bu adresten de ayrıldığı tanınmadığı gerekçesiyle 09.03.2012 tarihinde icra emrinin iade edildiği, bunun üzerine söz konusu adresine tekrar icra emri tebliğe çıkartıldığı ve çıkartılan ikinci icra emri tebligatının da aynı gerekçeyle 23/03/2012 tarihinde iade edilmesi üzerine aynı adrese Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre 05.04.2012 tarihinde icra emri, alınan kıymet takdiri raporu da aynı şekilde Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre 05.04.2012 tarihinde, yine satış ilanı tebligatının da aynı adreste Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre 06.09.2012 tarihinde “mernis adresi şerhi eklenerek” davacı borçluya tebliğ edildiği anlaşılmıştır. / Somut olayda şikayetçi borçluya çıkartılan icra emrinin bila tebliğ iade gelmesi üzerine tespit edilen adrese yeniden icra emri tebligatı çıkartıldığı ve icra emri tebligatının 05.04.2012 tarihinde Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesi uyarınca yapıldığı, bundan sonraki tebliğ işlemlerinin de aynı adres esas alınarak Tebligat Kanunu'nun 21/2 maddesine göre gerçekleştirildiği görülmektedir. / Satış ilanının borçluya tebliğ tarihi olan 06.09.2012 tarihi itibarıyla 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 10, 21 ve 35. maddelerinde değişiklik yapan 6099 Sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmiş bulunduğu anlaşılmaktadır. Dosyanın mahalline geri çevrilmesi neticesinde İlçe Nüfus Müdürlüğü'nden gelen 03.06.2013 tarih 641 sayılı yazıda borçlu en son kaydının 24.06.2009 tarihinde olarak yapıldığı ve adresin 05.07.2012 tarihinde başka bir ailenin kayıt yaptırmasıyla kapandığı ve adı geçenin merniste başka adresinin bulunmadığının bildirildiği görülmüştür. / Bu durumda nüfus müdürlüğünden gelen yazı itibarıyla *ipotek borçlusunun satış ilanı tebliğ tarihinde adrese dayalı kayıt sisteminde adresinin bulunmadığı sabittir. Bu nedenle borçlu davacının adrese dayalı kayıt sisteminde kayıtlı olmayan adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre yapılan satış ilanı tebliğ işlemi usulsüzdür. / O halde mahkemece borçlu davacıya çıkartılan satış ilanı tebliğ işlemi usulünden uygun olmadığından ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...*” [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 3.7.2013, 18341/24971 (KBB). Karara konu olay bakımından; İİK m. 21/II hükmü*

yoluyla ilâmsız icra takiplerinde, takip borçlularına gönderilecek ödeme emirleri bakımından *da* uygulama yerinin olup olmadığı konusu, tartışmaya değerdir^[53]. Bunun yanında her ne kadar İİK m. 21/I ve 57. maddesi hükümlerinde, bu kez toptan bir biçimde Tebliğat Kanunu'na gönderme yapılmışsa da atfen uygulanacak kanunun kendi içindeki –*süje yönünden*- özel hükümlerin (m. 34) bu genel atıf karşısındaki geçerlilikleri, meselenin kanımızca tartışılmaya değer bir başka boyutunu oluşturmaktadır^[54].

Kanunun 35/I. maddesi hükmü, düzenlemenin ilerleyen kısımlarında geçen müeyyidenin de asli şartını içermektedir. Kaza mercilerince yürütülen faaliyetler sırasında, kendisine *daha önce* tebliğle ulaşılmış bir muhatap, bundan sonra artık kaza merciince “*bilinen*” adresini değiştirirse bu değişikliği *de*, ilgili kaza merciine bildirmek zorundadır. Hemen belirtelim, anılan yükümlüğün bir benzerinin, 6099 s. K sonrası, aynı –*gerçek kişi*- muhatap bakımından, bu kez genel hükümler içinde ve kanunun 1. maddesinde sayılı sülhelerin tamamına karşı –ve doğal olarak herhangi bir yargısal faaliyetin içinde olmak şartı aranmaksızın- geçerli olduğunu belirtmemiz gerekir.

Söz konusu yükümlüğün ihlâli karşısında, geçerli olacak müeyyidenin kapsamı, 6099 s. K ile değişikliğe uğramıştır. Önceden kanunun 35/II, III maddesi hükümlerine göre muhatapın maruz kalacağı yaptırım,

“Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği *ve yeni adres tebliğ memurunca da tespit edilemediği takdirde* tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi, tebliğ tarihi sayılır.

Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.” [vurgu eklenmiştir]

şeklindeydi. Muhatapın bu hâlde, gerçek veya tüzel kişi olması arasında bir fark yoktu. Yapılmak istenen tebliğ, “*bilinen*” adresin değişmiş olması nedeniyle ve bu sırada kanunun 21/I. maddesi hükmüne göre gerçekleştirilen adres

yerine ipotek senedinde yazılı adres için İİK m. 148a/II hükmünden yararlanılmamasını anlamak güçtür.

[53] Karş. YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 54; 636, 637; (1991), s. 425. Ayrıca bkz. UYAR, s. 2437; UYAR, İcra Tebliğleri, s. 169-170; “İİK'nun 21. maddesinin 2. fıkrası uygulanarak eski adrese *Teb. K'nun 35. maddesine göre tebliğat yapılabilmesi bu fıkrada yazılı ilam sayılan belgelerle ipotek senedinde yazılı olan adresin değiştirilip keyfiyetin noter aracılığı ile bildirilmemiş olması hallerinde mümkündür.* Takip dayanağı emre yazılı senet olup yukarıda sözü geçen fıkradaki belgelerden değildir.” [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 9.7.1991, 1662/8601, (MUŞUL, Kanun, s. 558).

[54] İİK'nın 4949 s. K ile değişik 62/III. maddesi hükmü (karş. İİK m. 148a/II), Tebliğat Kanunu'nun 35. maddesine açık bir göndermede bulunmuş değildir. Esasen bu hâlde de sonuçsuz kalmış tebliğat bakımından Tebliğat Kanunu'nun anılan hükmünün uygulanmasını gerektiren bir durumun olup olmadığı hayli tartışmaya açıktır.

araştırmasına rağmen yapılamamış/sonuçsuz kalmış ve merciine iade edilmişti. Bu aşamadan sonra artık elde var olan ve kazai merci tarafından “bilinen” (eski) adrese, hükümde yazılı –ve sadece asılmaktan ibaret- metotla tebligat, fiilen olmasa da hukuken yapılarak sonuçlandırılacak; sonraki tüm tebligatların ise söz konusu eski adrese asılması suretiyle muhatap, yaptırıma tabi tutulacaktı.

6099 s. K'nın 8. maddesiyle ise hükmün II. fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiş; III. fıkrası, yazıldığı gibi muhafaza edilmiştir. Buna göre

“Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.” [vurgu eklenmiştir]

Şu hâlde kazai mercie karşı kanuni yükümünü yerine getirmeyen gerçek kişi muhatabın bilâ tebliğ iade edilen yazılı bildirim için varsa öncelikle adres kayıt sistemindeki; yoksa hâli hazırda elde olan –ve kazai merci tarafından bilinen- adresi esas alınacaktır. Bu son hâlde tebligat, önceden olduğu gibi “tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır” şeklindeki bir metotla hukuken sonuçlandırılacaktır (Yön m. 57/II). Kayıtlı adresin esas alınması hâlinde ise doğrudan kanunun 21/II. maddesine göre başkaca bir adres araştırması yapılmadan tebliğ işlemi gerçekleştirilecektir. Bu husus, 6099. s. K'nın 8. maddesine ait gerekçede, ayrıca ve açıkça –kanımızca gerekmediği hâlde- bir kez daha belirtilmiştir^[55]. Tüzel kişi muhataplar bakımından ise 5490 s. K bağlamında kayıtlı adres biçiminde bir uygulama –doğal olarak- geçerli olmadığından; bu türden muhataplar ve kayıtlı adresi bulunmayan gerçek kişiler yönünden tebligat, 6099 s. K öncesi geçerli ve hâlen muhafaza edilen metot, bilinen/eski adrese uygulanmak suretiyle yine hukuken sonuçlandırılmış olacaktır^[56].

Bu aşamaya kadar, söz konusu istisnai ve adeta bir yaptırım mahiyetindeki tebliğ metodu yönünden; öncelikli şartın kazai merci tarafından yapılmak istenmiş ve fakat bilâ tebliğ kendisine iade edilmiş bir tebliğ işleminin olduğunu özellikle tespit etmemiz gerekir. Bu durum, sadece kanunun açık hükmünün (m. 35/I) bir gereği olmayıp nihayetinde icra edilecek ve sadece “asılmaktan” ibaret metodun da kaçınılmaz sonucudur.

Oysa gerek 6099 s. K öncesinde gerekse sonrasında aynı kanunda, hâlâ sadece kazai mercilerce gerçekleştirilecek ve fakat bu kez ilk tebligatlar hakkında, bir hüküm daha bulunmaktadır. Bu yolla muhatabın önceden sadece kazai mercie

[55] <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>, m. 8, s. 7.

[56] Ayrıntısı için bkz. MUŞUL, s. 142 vd.

karşı olan, *değişiklikleri* beyan yükümlülüğü, genişletilmekte; *genel olarak* kamu kurum ve kuruluşlarında –kendisiyle ilgili- kayıtlı adresleri yönünden de benzer bir yükümlülük getirilmektedir^[57]. Dolayısıyla *kazai mercilerce* gerçekleştirilecek daha ilk tebliğat bakımından 6099 s. K öncesi kanunun 35/IV. maddesi hükmü,

“*Daha önce tebliğat yapılmamış olsa bile*, taraflar arasında yapılan, imzası resmi merciler önünde ikrar olunmuş sözleşmelerde belirtilen adresler ile kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, ticaret sicillerine ve esnaf ve sanatkârlar sicillerine verilen en son adreslerdeki değişiklikler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.”

şeklinde yürürlük kazanmaktaydı. Bu sırada yine gerçek kişilerle tüzel kişiler arasında bir farkın olmadığını belirtmek gerekir (§18, 20).

6099 s. K sonrası ise gerçek kişiler yönünden genel hükümler arasında yer alan ve kazai tebliğatlar için her hâlükârda geçerli 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerinin varlığı nedeniyle söz konusu düzenleme,

“*Daha önce tebliğat yapılmamış olsa bile*, *tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki* adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.” [vurgu eklenmiştir]

biçiminde değiştirilmiştir. Tekraren belirtelim; *bu son düzenleme sadece tüzel kişiler hakkındadır*. Gerçek kişiler bakımından ise yukarıda, içtihadı konu maddi vakia yönünden yaptığımız tespit ve açıkladığımız görüşler geçerli olmaktadır^[58]. Ne var ki, tüzel kişiler özelinde, özellikle yazılı bildiriminde sadece “*asılmasından*” ibaret bir tebliğ metodunun bu hâlde de kullanılabilmesi bakımından; her hâlükârda öncelikle “*bilinen adrese*” kanunun 21/I. maddesine göre bir tebliğin yapılacak olmasından şüphe duymamak gerekir. Hükümde geçen “*Daha önce tebliğat yapılmamış olsa bile*,...” ibaresinin söz konusu istisnai metodun daha ilk elden ve derhâl geçerli olması yönünde yorumlanması mümkün değildir. Anılan

[57] Ayrıntısı için bkz. UYAR, İcra Tebliğleri, s. 172-174.

[58] “...18.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 11.01.2011 tarih ve 6099 Sayılı Kanunun 9.maddesi ile değişik Tebliğat Kanunu'nun 35.maddesinin 2. fıkrasındaki “Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır” düzenlemesi yer almaktadır. *Söz konusu maddeye göre, tebliğat yapılabilmesi muhatabın adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresinin bulunmaması şartına bağlanmıştır. Adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresinin tespit edilmesi halinde 6099 sayılı kanun ile değişik 7201 sayılı Tebliğat kanununun 21/2.maddesi gereğince tebliğat yapılacaktır.*./İcra dosyasında haciz ihbarnameleri tebliğe çıkarılmadan önce *şikayetçinin adrese dayalı kayıt sistemindeki adresinin araştırıldığına dair herhangi bir belgeye rastlanılmamıştır*. Bu durumda tebliğ işlemlerinin yapıldığı tarihler itibarıyla adrese dayalı kayıt sistemindeki adresinin nüfus müdürlüğünden sorularak belirlendikten sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken...” [vurgu eklenmiştir], 12. HD., 5.6.2012, 1462/19240, (KBB). Ayrıca bkz. 6. HD., 6.7.2012, 7290/10144 (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 649-651).

kayıt, sadece ilgili kazai merci tarafından önceden bir tebliğ gerçekleştirilmese ve dolayısıyla kendisince de bilinen bir adres olmasa dahi yani yapılacak ilk tebligatlar bakımından da *-gereğinde-* söz konusu istisnai metodun icrasını mümkün kılmaktadır. Öyle ise yukarıda olduğu gibi burada da meseleyi, sahada tatbik edileceği şekliyle sınıflandırmaya çalışalım (bu uygulama şekli, 6099 s. K öncesi, gerçek kişiler için de geçerliydi):

- a. Öncelikle tespiti gereken durum, kazai merci tarafından yapılmak istenen tebliğin kendisince *ilk* olup olmadığıdır. Hâlihazırda *kazai merci* tarafından yapılmış tebligatlar nedeniyle *-kendisince-* bilinen bir adresin *yine*^[59] kullanılacak olması durumunda;

- i. Muhatap tüzel kişinin sözü edilen *-bilinen-* adresine, kanunun 21/I. maddesine uygun olarak bir tebligat yapılmaya çalışılır. Bu adres, resmi kurum/sicillerde kayıtlı adres olsa da olmasa da buraya öncelikle *olağan usulde* bir tebligat yapılmalıdır.

α - Tebliğatin kanunun 20 veya 21/I. maddesi hükümlerine göre sonuçlandırılması hâlinde bir sorunla karşılaşılmaz. Bu sırada özellikle Yönetmeliğin 30/II-V. maddesi hükümlerinin harfiyen uygulanacağını belirtmek uygun olur.

β - Tebligat, sonuçsuz kalır; bilâ-tebliğ merciine iade edilir.

- ii. Bu hâlde yani a, i, β 'deki durumun yaşanması üzerine artık kanunun 35/II. maddesi hükmünün tüketilmesi gerekecektir. Zira muhatap, *kazai mercie* karşı olan I. fıkradaki yükümlülüğünü ihlâl etmiştir. 6099 s. K sonrası *gerçek kişilerden farklı olarak* başkaca bir adresin aranması ve bulunması da gerekmiyip tebliğin doğrudan bilinen *-eki adrese-* kanunun II. fıkrasındaki usulde icrası yetiştir. Gerçek kişiler yönünden 6099 s. K'la üstün tutulan adres ise bu durumda adres kayıt sistemindeki adres olup tebliğatin buraya, kanunun 21/II. maddesine göre yapılması gerekecektir. Hemen belirtmek gerekir ki, kanunun 21/II. maddesi ile 35/II. maddesi hükümlerindeki tebliğ metodları, birer yaptırım mahiyetinde olsalar da aralarında *-metodun icrası bağlamında-* ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Kanunun 35/II. maddesindeki *-istisnai-* tebliğ metodunun, muhatabın bilgilenme hakkının her hâlükârda korunması adına daha ağır ve tehlikeli sonuçlara yol açtığını kabul etmek gerekir. Kazai mercie karşı da olsa yazılı kanuni yükümlülüğün (m. 35/I) ihlâli hâlinde böyle ağır bir yaptırımın uygulanmasının

[59] Ayrıntısı için bkz. YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 637 vd.

meşruluğu bir yana; gerçek kişilerle tüzel kişiler arasında 6099 s. K ile yaratılmış metodik farklılığı, haklı bulmak güçtür.

- b. Kazai mercilerce gerçekleştirilerek *ilk* tebligatlar, daha özelliğidir. Zira bu hâlde, henüz kaza mercilerince de bilinen bir adresi olmadığından; muhatabın 35/I. maddesi hükmünde yazılı yükümü de doğmamıştır. Aşağıdaki uygulama akışı, tüzel kişiler için olup gerçek kişiler bakımından mesele, kanunun 35/IV. maddesi hükmünün karşıt anlamından hareketle *doğrudan* 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir. Bu sırada, tüzel kişi muhatabın bilinen/kazai mercie de bildirilen adresi (A_1) ile resmi kurum ve sicillerdeki adresinin (A_{KS}) aynı olması, belirleyici değildir. Zira anılan mukayesenin *sonucu* her nasıl olursa olsun öncelikle olağan usulde bir tebliğ yapılmaya çalışılacaktır. Kanunun 35/IV. maddesi hükmü, ancak bundan sonra etkili/belirleyici olacak ve söz konusu eşitliğin kendine ait sonuçları gündeme gelecektir.

- i. Tebligatın, kanunun 20 veya 21/I. maddesi hükümlerine göre sonuçlanması hâlinde bir sorunla karşılaşmaz. Bu sırada özellikle Yönetmeliğin 30/II-V. maddesi hükümlerinin harfîyen uygulanacağını belirtmek uygun olur.
- ii. Tebligat, sonuçsuz kalır; bilâ-tebliğ mercine iade edilir. Bu hâlde yani a, ii'deki durumun yaşanması üzerine artık doğrudan kanunun 35/IV. maddesi hükmünün tüketilmesi gerekecektir. Ne var ki, yukarıda derhâl yapılamayan mukayese, burada özellik arz edecektir. Zira tüzel kişilerin kazai merciler yanında, resmi kurumlara karşı da o kurumlar ve siciller nezdinde tutulan adreslerinde yaşanacak değişiklikleri bildirme yükümü vardır.

α- Şu hâlde, muhatap tüzel kişi, bu yükümü ihlal etmişse *eş deyişle* kendisine ulaşılmak istenen adresle (A_1) resmi kayıtlardaki adresi (A_{KS}) aynı olup ($A_1=A_{KS}$) da bu adreste bir tebligat yapılamamışsa söz konusu yükümün ihlâli artık sabit olup derhâl kanunun 35/IV. maddesinin tüketilmesi gerekir ve yetişir. Bir sonraki tebliğ, bu adres esas alınmak suretiyle kanunun 35/II, III. maddesi hükümlerine göre olacaktır^[60].

β- Şayet, ilk tebliğin çıkarıldığı ve dolayısıyla bilinen adres (A_1), resmi kayıtlardaki adresten (A_{KS}) farklı ($A_1 \neq A_{KS}$) ise muhatabın

[60] 6. HD., 10.3.2008, 14691/2771 (YILMAZ/ÇAĞLAR, s. 673). Ayrıca bkz. MUŞUL, Kanun, s. 531

kendisine 35/IV. maddeyle yüklenen yükümü ihlâl ettiği henüz sabit olmadığından; önce bu yeni –kayıtlı- adrese bir tebliğin olağan metotla (m. 21/I) yapılması gerekecek ve şayet bu tebliğin de sonuçsuz kalması üzerine artık kanunun 35/II-III. maddesi hükümlerinin uygulanması mümkün olacaktır.

Kanunun 35. maddesiyle ilgili yapılan bu sistematik incelemeden sonra karara konu maddi vakia ile ilgili olarak muhalefet şerhinde yapılan mukayeseye gelince: Bu bağlamda, *öncelikle* çoğunluk görüşünce savunulan yöntemin muhalefet şerhinde *nasıl anlaşıldığı/değerlendirildiği* yönünde, yukarıda yaptığımız eleştiriye tekrar dönmek mümkünse de bunun yerine *somut maddi vakıyla ilgili olarak* çoğunluk görüşünde esas alınan yöntemin burada değerlendirmeye esas alınması uygun olur. Muhalefet şerhinde, çoğunluk görüşünde aranan ve savunulan tebliğ yönteminin/sırasının esasen kanun değişikliğinden önce zaten geçerli ve mümkün olduğu; 6099 s. K sonrası da benzeri bir sonucun geçerli kılınmasının bu yeni kanun değişikliğini etkisiz ve anlamsız kılacağı ileri sürülmüştür. Eş deyişle çoğunluk görüşünde ortaya konan sonuç, kanunun 35. maddesinin 6099 s. K'dan önceki hâliyle örtüşmesi nedeniyle artık 6099 s. K sonrası savunulamayacağı gibi yapılan kanun değişikliğinin göz ardı edilmesine yol açmaktadır. *Gerçekten böyle mi?* Karara konu somut vakıyla ilgili olarak 6099 s. K. *öncesi* muhatap borçlu yönünden tebligatın kanunun 35. maddesine göre yapılması istenseydi –*kanunun 35. maddesi hükmüyle ilgili olarak icra daireleri özelinde gündeme gelen mesele bir yana-* uygulama şöyle olacaktı:

- a. Takip alacaklısınca –*bilinip-* icra dairesine bildirilen adrese olağan metotta bir tebligat yapılacaktır. Takip borçlusunun gerçek kişi olmasıyla uyumlu olarak ilgili resmi kurum veya kuruluşlardaki kayıtlı adresi ile bu bilinen adresin mukayesesine, henüz bu aşamada girilmeyecektir (önceki m. 35/IV). Zira tebligat bu metotla yapılırsa, bir sorunla karşılaşılmaz.
- b. Bilinen (ve aslında bildirilen) adrese yapılan tebligat ancak sonuçsuz kaldığında; muhatap/takip borçlusunun bilinen adresi ile resmi kurum ve kuruluşlardan^[61] elde edilen adresi karşılaştırılacak ve
  - i. aynı ise artık doğrudan -ilk tebligat da olsa- kanunun 35/IV. maddesindeki yükümün ihlâli nedeniyle II. maddedeki metotla tebligat yapılacak ve hukuken sonuçlandırılacaktır (§18, 19).
  - ii. farklı ise bu hâlde yine önce resmi kayıtlardaki adrese, olağan metotla (m. 21/I) ulaşılmaya çalışılacak ve bir kez daha tebligatın

[61] Ayrıca bkz. UYAR, İcra Tebliği, s. 172 vd.

sonuçsuz kalması üzerine kanunun 35/II. maddesi hükmünün tüketilmesi mümkün olacaktır.

Muhalefet şerhi, çoğunluk görüşünü, bizim de anladığımız şekliyle ele alıp bunun da "...neredeyse..." (§18) kanunun gerçek kişiler yönünden de geçerli 35. maddesinin *önceki* hâliyle aynı olduğu görüşündeyseniz; bunda haklılık payı vardır. Zira genel olarak kanunun 35. maddesinin I. ve IV. fıkralarında geçerli yükümlüğün öncelikle ihlâl edilmiş olduğunun tespiti gerekir. Bu tespit ise ancak olağan metotla yapılacak bir tebligatla mümkün olup anılan sonuç, ilk kez yapılacak tebligatlar için de geçerlidir. Özellikle söz konusu yükümlüğün ihlâl hâlinde geçerli olacak ve sadece *asılmaktan* ibaret tebliğ metodu dikkate alındığında; aksi düşüncenin savunulması da olanaklı değildir. Çünkü muhataba (M₀) veya onun yerine, kanunen yetkilendirilmiş/görevlendirilmiş kimselere (M_n) ulaşmak adına henüz hiçbir çaba ve gayret gösterilmemiştir^[62]. Madem ki, anılan *-istisnai-* metot, kısaca kayıtlı adreste *-yahut kazai merci tarafından bilinen adreste-* yaşanan değişikliklerin bildirilmemiş olduğunun tespiti üzerine gündeme gelmektedir; o hâlde böyle bir tespit *de* ancak ve sadece bilinen/kayıtlı adrese yapılacak *olağan* metottaki bir tebliğin sonucunda *-bilâ* tebliğ merciine iadesi yoluyla- mümkün olabilir. Şayet bilinen adres (A₁), kayıtlı adresten (A_{KS}) farklı ise o hâlde öncelikle bilinen adresin, olağan metottaki bir tebliğe esas alınması ve söz konusu tebliğin sonuçsuz kalması hâlinde, artık kayıtlı adresin dikkate alınarak *-bilinenden farklı olduğundan-* öncelikle ve yine olağan metottaki bir tebliğle yoklanması gerekir. Zira muhatabın adres değişikliğini bildirme yükümlülüğü, girilen hukuki ilişkinin diğer yanına karşı değil (*karş.* İİK m. 68b/I); kayıtlı adresi tutan kamu kurumudur. A₁≠A_{KS} örneğinde, muhatap, bilinen adresinde bulunamamış *-bu nedenle kendisine tebligat fiilen yahut hukuken teslim edilememiş-* olsa da hâlâ kendisine bu kez kayıtlı adresinde ulaşmak ve tebligat yapmak ihtimal dâhilindedir. Şu hâlde anılan ihtimâlin *de* *-olağan* usulde, m. 21/I- denenmesi/tüketilmesi gerekir ki, kanunun bu kez 35/II, III. maddesi hükümlerindeki yaptırımlar yürürlük kazansın.

Ne var ki, yukarıda sözü edilen düşünce şeklinin 6099 s. K sonrası 10/II ve 21/II. madde hükümleri için *de* geçerli olması beklenmemelidir. Her ne kadar gerçek kişiler için hem de genel hükümler arasında, benzeri bir yüküm getirilmişse *de* söz konusu hükmün uygulanma şartı, çoğunluk görüşünde savunulduğunun aksine ve kanunun 35/I, IV. maddesi hükmünde olduğu gibi sadece yapılan tebliğin sonuçsuz kalması değildir. Bunun dışında muhataba ait elde tebliğe elverişli bir adresin olmaması hâlinde de kayıtlı adresin esas alınması artık mümkün ve hatta kaçınılmazdır. Anılan yöndeki düzenlemenin bir gereği ve mantıkî uzantısı olarak muhatabın *bilinen adresinin* aynı zamanda ve aslında

[62] 4. HD., 31.1.2006, 175/280 (MUŞUL, Kanun, s. 537-538).

olması gerektiği gibi kayıtlı adresle örtüşmesi durumunda da yine kanunun 10/II. maddesi ve orada yazılı varsayım geçerli olacaktır ki, bunda, kanunun 35/II. maddesinde düzenlenen istisnai metodun derhâl uygulanmasında olduğu gibi bir sakınca da söz konusu değildir. Zira kanunun 21/II. maddesine göre yapılacak tebligatta, I. fıkra hükmünden farklı olarak eksik kalan yegane husus, *adres araştırmasıdır*. Oysa kanunun 35/II. maddesi hükmünde olan yegane husus ise tebliğ konusunun eski yahut kayıtlı adrese *asılmasıdır*. Öte yandan Kanunun 10/II. maddesinin 35/II-IV. maddesi hükmünden en önemli farkı, içerdiği varsayımdır. Böyle bir varsayım, anılan son hükümlerde yer verilmediği gibi sadece bir yükümlülüğün ihlâlî hâlinde gündeme gelecek sonuç, düzenlenmiştir. Bu nedenle örneğin, $A_1 \neq A_{KS}$ hâlinde, kayıtlı adrese çıkartılacak ikinci tebliğin de hem *yükümün ihlâl edilip edilmediğinin tespiti yönünden* hem de başkaca bir metod düzenlenmediğinden (*karş.* m. 21/II), olağan metotta (m. 21/I,) olmasından başka bir yol yoktur. Oysa kanunun 10/II. maddesi bakımından; şayet $A_1 = A_{KS}$ ise bu hâlde artık bilinen adres için geçerli varsayım ve yine aynı kanunun bu kez 21/II. maddesinin açık hükmü nedeniyle olağan metotta bir tebliğin yapılması olası değildir. Şu hâlde, gerçekten de 6099 s.K ile değişiklik yaşanmasaydı, geçerli olabilecek bir yöntemin, kanun değişikliği sonrası, -açık içeriğine rağmen- hâlâ yürürlükte olması, kanun değişikliğinin anlam ve gayesinin sorgulanmasını gerektirir.

İçtihadada konu maddi vakıa ve muhalefet şerhinde yapılan kanımızca da son derece yerinde mukayese bir yana bırakıldığında; *gerek* kanunun 35. maddesi hükmü özelinde *gerekse* genel hükümler arasında bulunan ve sadece gerçek kişiler yönünden geçerli 6099 s. K ile değişik 10/II ve 21/II. maddesi hükümleri hakkında bu vesileyle şu kısa tespit ve değerlendirmede bulunmak gerekir: 6099 s. K sonrası *hem* genel hükümler *hem* de özel hüküm olan kanunun 35. maddesi içinde, gerçek kişilerle tüzel kişiler arasındaki denge ve eşitlik ağır bir biçimde bozulmuştur.

Kazai merciler önünde, yapılacak olan ister ilk isterse sonraki tebliğ olsun olağan metottaki (m. 21/I) bir tebliğin sonuçsuz kalmasının ertesinde, muhatabın gerçek yahut tüzel kişi olmasına göre takip edilecek istisnai metod bakımından ciddi bir farklılık söz konusudur: Söz gelimi, tüzel kişi de olsa *kazai merci* tarafından muhataba *daha önce ulaşılmış adrese* gönderilen sonraki tebliğin bu kez bilâ-tebliğ iade edilmesi hâlinde, artık kanunun 35/IV. maddesindeki resmi kurum yahut sicillerdeki adresin denenmesine veya kullanılmasına gerek kalmaksızın doğrudan III. fıkra hükmünün tüketilmesi gerekecektir. Zira kazai merci tarafından bilinen adres, artık diğer tüm adreslerin yerini almıştır. Gerçek kişiler bakımından ise *aynı durumda* önce adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresin olup olmadığına bakılacak; var ise *buraya kanunun 21/II. maddesine göre* ve ancak yok ise kazai merci tarafından bilinen adrese kanunun bu kez

35/II. maddesinde yazılı metotla bir tebliğ gerçekleştirilerek. Kazai merciler tarafından gerçekleştirilecek ilk tebliğatlar bakımından da benzeri bir sonuç geçerlidir. Kanunun 21/II. ve 35/II. maddesi hükümlerine göre icra edilecek tebliğ metotları arasında, *her ikisi de istisnai ve yaptırıma dönük olsa da* çok ciddi farklılıklar bulunmakta olup ikincisinin bilgilenme hakkının sağlanması adına muhatap üzerinde daha ağır sonuçları olduğu tartışmasıdır.

Öte yandan kanunun 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerinin genel hükümler içinde olmasına karşın; özellikle kanunun 35/IV. maddesi hükmünün bu kez özel hükümler arasında ve kazai mercilere özgü olarak düzenlenmiş olması, tüzel kişilere karşı benzeri bir yaptırımın bu kez kanunun 1. maddesinde yazılı *süjeler* tarafından kullanılmasına manidir. Madem ki, kanunun 10/II. maddesinde düzenlendiği gibi bir yüküm gerçek kişiler bakımından kanunun 1. maddesine yazılı tüm *süjeler* lehine getirilebilmektedir; tüzel kişilerin bundan ayrı ve farklı olarak değerlendirilmesini haklı bulmak güçtür. Esasen 6099 s. K öncesinde, 10/II. maddedeki gibi bir yaptırım, sadece kazai merciler lehine geçerliyken; eş deyişle bu hüküm, *kazai mercilere ait bir* imtiyazken; gerçek kişiler bakımından bu sonucun 6099 s. K ile genişletilerek kanunun 1. maddesinde yazılı tüm kamu kurum ve kuruluşlarına teşmil edildiği bir yerde; tüzel kişiler aleyhinde benzeri bir sonucun geçerli olmaması, ya umulan faydanın tam olarak elde edilmesine mani olmakta *ya da* gerçek kişilerin tüzel kişilere nazaran çok daha ağır bir sorumluluğun altına girmesine yol açmaktadır. Gerçek kişiler, kendilerine, kanunun 1. maddesinde sayılı süjelerce her an; her türde yapılabilecek tebliğatlar bakımından; güncel bir tehdit ve tehlike altındayken; tüzel kişiler bakımından bu durum sadece kazai mercilerce yapılacak tebliğatlarla sınırlıdır. Nereden bakılırsa bakılınsın her iki hâlde de ciddi bir farklılık/eşitsizlik söz konusudur.

SONUÇ

1. 6099 s. K sonrası, Tebligat Kanunu'na fıkra ihdası suretiyle eklenen 10/II ve 21/II. maddesi hükümleri, kararda, *gerek* çoğunluk görüşünde gerekse muhalefet şerhinde tarif ve tasnif edildiği şekilde, *cezaya*, -daha yerinde bir ifadeyle- *yaptırıma* dönük, hükümler içermektedir.
2. Anılan yaptırımın gerçekleşmesi, özellikle 10/II. madde hükmünün şartlarının sağlanmasıyla mümkündür. Zira kanunun 21/II. madde hükmü, kayıtlı adrese yapılacak tebligatın metodunu göstermekten ibarettir. Buna karşın adres kayıt sistemine kayıtlı adresin ne zaman ve ne şartla tebliğ esas alınacağı; böylelikle aynı düzenlemede yazılı *varsayımın* hangi hâlde gündeme geleceği hususu, doğrudan kanunun 10/II. maddesinde düzenlenmektedir.
3. İçtihadada konu olayın ve giderek çoğunluk görüşünün, *gerek* muhalefet şerhinde *gerekse* öğretide, tam ve doğru olarak vasıflandırıldığını düşünmek, güçtür. Zira, metin içerisinde de ifade edildiği şekilde, *i*) kayıtlı adrese tebligat yapılacağı zaman, öncelikle olağan metotta bir tebligatın (herhangi bir adrese) yapılmış olmasını aramak (ki çoğunluk görüşü bu yöndedir) ile *ii*) bilinen adresten bilâ tebliğ merciine geri gelen tebligat için bu kez muhatabın kayıtlı adresi kullanıldığında; yine öncelikle olağan metotta bir tebligat yapılmasını aramak ve ancak bundan sonra kanunun 21/II. maddesi hükmünün tüketilmesi yoluna gitmek, birbirlerinden çok farklı durum ve sonuçlara yol açmaktadır.
4. Yargıtay'ın emsal uygulamasının ilk sonuç yönünde olduğu yani bilinen adresin özelliği her ne olursa olsun (*aynı zamanda kayıtlı adres de olabilir*) bu adrese yapılacak ilk tebliğin öncelikle olağan metotta olmasının gerektiği, bundan sonra kayıtlı adresin esas alınması hâlinde artık kanunun 21/II. maddesine göre işlem yapılabileceği belirtilmektedir. Dikkat edileceği üzere bu olasılıkta ve anlayışta, *-bilinen-* ilk adres (A_1) kayıtlı adresten (A_{KS}) farklı olduğunda; ikinci kez yapılacak tebliğ bakımından bu kez doğrudan kayıtlı adrese yöneltilcek olsa da artık doğrudan kanunun 21/II. maddesi hükmünü tüketmek mümkündür. Oysa gerek muhalefet şerhindeki ifadeler gerekse öğretideki sistematik tanımlama, yapılacak ilk tebligatın sonuçsuz kalmasının ertesinde, bu kez adres kayıt sisteminde kayıtlı adresin esas alınması hâlinde –ki bu 10/II. maddenin amir hükmüdür- aynı adresin yine öncelikle olağan metottaki (m. 21/I) bir tebliğ işlemine konu edilmesi gerektiği gibi bir sonuca neden olmaktadır. Böyle bir düşünce şeklinin kabulü, $A_1=A_{KS}$

durumunda, aynı adrese 2 defa olağan usulde (m. 21/I) ve nihayetinde kanunun 21/II. maddesine göre toplam 3 defa tebliğ yapılmasına yol açmaktadır. Böyle bir sonucu, haklı ve makul görmek güçtür.

5. Bu bağlamda, çoğunluk görüşünü de özellikle somut olay özelinde haklı bulmak zordur. Zira bu hâlde yani $A_1=A_{KS}$ durumunda, söz konusu adresin öncelikle olağan metotta (m. 21/I) yoklanmak suretiyle tebliğe esas alınması, kanuni bir varsayımın gereğinde posta memuru tarafınca yapılacak düzeydeki bir adres araştırmasıyla çürütülmesine yol açmaktadır. Oysa varsayımların aksi iddia ve ispat edilemez.
6. Gerçi, hemen belirtmek gerekir ki, içtihadı konu somut olaya ilişkin özellikle kanunun 10/II. maddesinde, açık bir düzenleme yoktur; bu hâl, anılan varsayımın işlerlik kazabilmesi yönünden düzenlenmiş iki koşul vakıadan biri değildir. Lâkin kanımızca böyle bir düzenlemeye gerek de yoktur.
7. Kanunun 10/II. maddesinde yer alan varsayım için düzenlenen 2 koşul vakıadan ilki, *i)* muhataba tebliğin yapılamaması; diğer ise *-ki özellikle dikkati çeken unsur budur- ii)* muhataba ait bilinen adresin elverişli olmadığına anlaşılmasıdır. Bu unsurun, tebligatın yapılamamasından yani sonuçsuz kalmasından farklı bir duruma işaret ettiğini düşünmekten başka bir yol yoktur. Şu hâlde bir adresin tebliğe elverişli olmamasından ne anlaşılması gerekir? Vardığımız sonuç, bu hâlde eldeki adres namına bilgilerin muhataba ulaşmak adına yeteri kadar açık veya detaylı olmamasıdır. Esasen tebliğe görevli memur, *muhatabın bulunduğu adresi değil; verilen adreste muhatabı bulmakla yükümlüdür.* Şu hâlde bir tebligat işlemi, öncelikle böyle bir işlemin icra edilebileceği kadar açıklıkta, yeterlilikte, detayda bir adres bilgisini şart kılar. Böyle bir bilginin yeterli olmadığı yahut *dolayısıyla* hiç olmadığı hâllerde, artık kanunun 10/II. maddesi hükmündeki varsayımı tüketmekten başka yol da yoktur.
8. Oysa içtihadı konu olayda, adres bilgisinin yetersizliği yahut hiç olmaması değil; tam aksine bilinen adresin kayıtlı adresle örtüşmesi durumu söz konusudur. Muhatap, girmiş olduğu hukuki ilişkide, karşı yana, aslında olması da gerektiği gibi kayıtlı adresini bildirmiş ve *-kendisi adına-* bir anlamda buraya tebliğin yapılmasını istemiştir (m. 10/I).
9. *Bu hâlde yanıtlanmayı bekleyen soru şudur?* Böyle bir durumda, ilk elden anılan özelliği haiz adrese, kanunun 21/II. maddesine göre bir tebliğin yapılmasını talep etmek mümkün müdür? Adresin hiç bilinmediği veya eldeki yetersiz/elverişsiz bilgiler nedeniyle kayıtlı adresin

esas alınmasının zorunlu olduğu durumlarda geçerli olan çözümün, bu hâlde de –yani $A_1=A_{KS}$ durumunda da- kullanılmasında nasıl bir sakınca gündeme gelebilir?

10. Adres kayıt sistemindeki adresin aksinin çürütülemez özelliği ve özellikle başkaca bir adres araştırmasına hukuken imkan vermeyen yapısı, doğal olarak aynı adrese olağan usulde yani kanununun 21/I. maddesine göre bir tebliğin yapılmasına manidir (m. 21/II). Böyle istisnai bir metodun, daha ilk elden –*adresin elverişsiz olması nedeniyle*- yapılacak tebligatlar da geçerli olduğu hususu, kanununun 10/II. maddesinde açıkça düzenlenmiştir. Gerçi somut olay özelinde, ilgili hükümde bir açıklık yer almamakla birlikte aynı sonuca mantık kuralları dâhilinde, yorum yoluyla da olsa varmak, kaçınılmazdır. Zira, aslında olması gerektiği gibi kayıtlı adresin aynı zamanda bildirilen ve dolayısıyla “*bilinen*” adres olduğu hâllerde, olağan usulün tüketilmesi –*söz konusu adresin değiştiğinin karşı tarafa ve adres kayıt sistemine bildirilmemiş olması durumunda*- ya sonuçsuz kalacak bir deneyim ya da kanuni varsayımın aksinin posta memurunca çürütülmesi anlamına gelmektedir.
11. Muhatap yönünden kayıtlı adrese bağlanan olumsuz sonuçlardan kurtulmanın yolu, sadece 5490 s. K'nın 49, 50. maddelerinde gösterilmiş; başkaca da bir imkan tanınmamıştır. Kanununun açık hükmüne rağmen son derece keyfi ve gayri adil sonuçlar doğurabilecek bir yönetimin içtihatla önerilmiş olması, hukukilikten uzak ve kanununun açık hükmüne aykırılık teşkil etmektedir. Zira adres kayıt sisteminin varlığı, her kim tarafından yapılırsa yapılsın, başkaca bir adres araştırmasını gerektirmemek üzerine inşa edilmiştir. Tebliğ memurunca yapılacak bir adres araştırmasının aynı muhatap hakkında dahi her zaman aynı sonuca ulaşması, olası değildir. Zira böyle bir adres araştırması, *kim tarafından; nerede ve nasıl* –hangi detayda- yapıldığı ile böyle bir araştırmaya katılanların sayısı ve niteliğiyle yakından ilintilidir. Şu hâlde *her muhatap bakımından içinde bulunulan somut koşulların özelliği ne olursa olsun her hâlde umulan sonuca ulaşmak, tesadüfidir, subjektiftir ve eşitlik özelliğinden yoksundur*. Kanuna rağmen; kanun koyucunun düzenlemediği bir imkan, onun aksi yöndeki açık iradesi hilâfına içtihatla öngörüldüğünde; en azından çok daha adil bir sonucun eşitlik içinde tecelli etmesi beklenir.
12. Varsayımların aksinin hiçbir yolla çürütülemeyeceğine ayrıca ve etraflıca değinmek, bu aşamada yersiz ve gereksiz kalmaktadır. Bunu yerine böylesine açık bir kuralın ihlâli pahasına öngörülen metodik açılımın umulan sonucu elde etmek bakımından ne derece elverişli olduğu

husus, çok daha acil bir konudur. Şu hâlde, kanuni varsayıma her durumda üstünlük tanımak; tebliğin hukuken de olsa yapılmış sayıldığı hâllerde, muhatabın hukuki dinlenilme hakkının *varsa* –çoğunluk görüşünde de geçen- haklı mazeretlere dayanmak suretiyle örneğin eski hâlde getirme (HMK m. 95 vd) yahut İİK m. 65 (İİK m. 170/b) yoluyla korunmasına imkan tanımak, çok daha yerinde ve tatminkâr olacaktır.

13. Özellikle muhalefet şerhinde geçen ve çoğunluk görüşünde varılan sonucun 6099 s. K ile değişmeden önce kanunun 35. maddesinde *zaten* düzenlenmiş olan metotla örtüştüğü görüşü, değinilmeyi fazlasıyla hakketmektedir. Zira gerçekten de değişik *kanun hükmü uygulanırken* yine önceki kanun döneminde zaten var olan metodun icra edilmesi, bu kez kanun değişikliğini gereksiz ve yersiz kılmak anlamını taşır. Çoğunluk görüşünde geçen yorum ve sonuç, kanunun (35. maddesi özelinde) 6099 s. K ile değişmeden önceki hâlinde zaten vardı ve geçerliydi. O hâlde 6099 s. K ile getirilen 10/II ve 21/II. madde hükümlerinin bilinenden daha farklı bir metodu getirdiğini düşünmek ve kanun hükümlerini bu açıdan yorumlamak, gerekir.
14. Bu vesileyle kanunun özellikle 35. maddesinin son hâli ile 10/II ve 21/II. maddesi hükümlerinin mukayesesine de yer vermek gerekir. Zira, 6099 s. K sonrası, bu hükümlerin uygulama alanlarıyla ilgili olarak gayri adil ve makul karşılanamayacak düzeyde bir farklılaşmanın olduğunu kabul etmek gerekir. Kanunun 10/II. madde hükmü, bir yaptırım içermekle birlikte gerçek kişi muhatap, düzenlenen yükümü, kanunun bu kez 1. maddesinde yazılı tüm süjelere karşı taşımaktadır. Oysa benzeri bir yüküm, tüzel kişiler bakımından sadece kazai mercilere karşıdır. Şayet gerçek kişiler bakımından bu husus, gayri adil bulunmuyorsa o hâlde kanunun 1. maddesinde yazılı süjelere, tüzel kişilere *de* aynı metotla ulaşabilme imkanının tanınması gerekirdi. 6099 s. K öncesi, tüm gerçek/tüzel kişiler yönünden geçerli benzeri bir yükümün sadece kazai mercilere karşı olması, bunun aynı zamanda kaza mercilere tanınmış bir ayrıcalık şeklinde yorumlanmasını mümkün kılmaktaydı. Bu eşitlik, 6099 s. K sonrası bir yandan gerçek-tüzel kişiler arasında ve bir yandan da kanunun 1 ve 34. maddelerinde sayılı süjeler bakımından bozulmuş olmaktadır.

KISALTMALAR CETVELİ

A ₁	Bilinen son adres
A _{KS}	Adres kayıt sisteminde kayıtlı adres
ABD	Ankara Barosu Dergisi
b.	Bent
bkz.	Bakınız
dn.	Dipnot
E-Uyar	E-Uyar.com Online Hukuk Yayıncılığı
HD.	(Yargıtay) Hukuk Dairesi
HGK	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
İİK	İcra ve İflâs Kanunu
karş.	Karşılaştırınız
KBB	Kazancı İçtihat Mevzuat Bilgi Bankası
m ^[63]	Madde
M ₀	Muhatap
M _n	Muhatap yerine kendilerine tebliğin elden teslim edilebileceği kimse
MİHDER	Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi
RG.	Resmi Gazete
S	Sayı
s.	Sayfa
s. k	Sayı Kanun
Tüz.	Tebliğat Tüzüğü
Yön.	Tebliğat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik

[63] Tek başına kullanıldığında, Tebliğat Kanunu'nun ilgili maddesini ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

- DELİDUMAN S., Tebliğat Hukuku Bilgisi, Ankara, 2012.
- KECİK Ş./DURAN O., Tebliğat Kanunu'nun 20. Maddesi Üzerine Düşünceler, ABD 2013/3, s. 87-102.
- MUŞUL T., Tebliğat Hukuku, Ankara, 2013.
- MUŞUL T., Tebliğat Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Bası, 2008 (MUŞUL, Kanun).
- ÖZEKES M., Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, Ankara, 2003.
- PEKANİTEZ H/ATALAY O/ÖZEKES M., Medeni Usûl Hukuku, 14. Bası, Ankara, 2013.
- SALGİRTAY T., Tebliğat Kanununda Yapılan Değişiklikler ve Bir Yargıtay Kararı Işığında (Yargıtay 12. H.D. 2012/32459 E.- 2013/3328 K. S. -11.02.2013 T.) Tebliğat Kanunu Uygulamaları, ABD 2013/4.
- ŞENER E., Hukuk Sözlüğü, Ankara, 2001.
- TOPUZ G., Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat, Ankara, 2012.
- Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.
- UMAR B/YILMAZ E., İspat Yükü, İstanbul 1980.
- UYAR T., Gerekeçeli-İċtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C. II, Ankara, 2008.
- UYAR T., İcra Tebliğleri, (İİK. 21), ABD 2013/4 (UYAR, İcra Tebliğleri).
- YILMAZ E/ÇAĞLART., Tebliğat Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 1991 (YILMAZ/ÇAĞLAR, 1991).
- YILMAZ E/ÇAĞLART., Tebliğat Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2013.

EK- KARAR METNİ^[64]

YARGITAY

12. HD. 11.02.2013, 32459/3328

1 Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının onanmasını mutazammın ... tarih, ... sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihi tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

2 Borçlu, alacaklı tarafından hakkında başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte ödeme emri tebliğ tarihinin usulsüz olduğunu ileri sürerek tebliğ tarihinin öğrenme tarihi olan ... tarihi olarak düzeltilmesini talep etmiş ve icra takibine itirazlarını belirterek takibin iptalini talep etmiştir.

3 Takibe konu Bakırköy 15. İcra Müdürlüğü'nün ... takip numaralı dosyasında örnek 10 *ödeme emrinin davetiyesinin üzerine* "Mernis Adresi" yazılarak tebliğ çıkarıldığı ve dağıtıcı tarafından TK.'nun 21/2.maddesine göre ... tarihinde tebliğ edildiği görülmüştür.

4 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Hak Arama Hürriyeti başlıklı 36. maddesinde "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." denilmiştir.

5 11.01.2011 tarihinde 6099 Sayılı Kanununun 3. maddesiyle 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10. maddesine eklenen 2.fıkraya göre ; "Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır.". Tebligat Kanununun uygulanmasına dair yönetmeliğin bilinen adreste tebligat başlıklı 16/2. maddesinde "Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır." denilmiştir.

[64] 12. HD.'nin 11.2.2013, 2012-32459/3328 sayılı içtihadının buradaki tam metni, italik yazılmak suretiyle kimi vurgular eklenerek KBB'de yayımlandığı şekildedir. Paragraf numaraları, tarafımızca ilgili kısma kolayca gönderme yapabilmek amacıyla verilmiştir.

6 6099 Sayılı Kanunun genel gerekçesinde "...Uygulamada yaşanan sorunları önlemek üzere tasarıda yer verilen en önemli değişiklik, 25/4/2006 tarihli ve 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda kabul edilen adres kayıt sisteminin Tebligat Kanunu'na intibakının sağlanmasıdır. Hatta bu yolla, bazen on-onbeş tebligatla dahi sonuç elde edilemeyen durumlarda (ilanen tebligatın gerektirdiği istisnai haller hariç), en fazla iki veya üç tebligatla sorun çözülebilecektir." denilmiştir.

7 Tebligat Kanunu'nun 10. maddesine eklenen ikinci fıkrasında gerçek kişilere yapılacak tebligatla ilgili olarak iki aşamalı bir yol benimsenmiştir. Muhatabın adresi takip alacaklısı (veya davacı) tarafından bildirilecek ve normal tebligat çıkarılacaktır. *Bildirilen adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi veya başka bir adresi olması arasında fark bulunmamaktadır. Bildirilen adrese çıkarılan tebligatın bila tebliğ iade edilmesi halinde, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre çıkarılacaktır. Tebligat Kanunu'nun 10/2 ve 21/2.maddelerini farklı şekilde yorumlayarak muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine başka adresi bilinmiyor diyerek doğrudan doğruya 21/2.maddesine göre tebligat çıkartılması doğru olmaz.* Bu davranış Anayasanın 36.maddesine aykırı olur ve muhatabın savunma hakkının kısıtlanması anlamına gelir. Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesi aynı zamanda özünde cezalandırmayı da amaçlayan bir düzenleme içermektedir. *Yasa koyucu 5490 Sayılı Kanuna göre doğru adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildirmeyen vatandaşı cezalandırmak amacını gütmüştür. Tebligat yasanının dar yorumlanması geçerli bir mazereti nedeniyle yeni adresini zamanında nüfus müdürlüğüne bildiremeyen veya önemli bir mazereti nedeniyle (yatarak hastahanedede tedavi gören hasta gibi) bir kaç aylığına adresinden ayrılmak zorunda kalan vatandaşın cezalandırılmasına neden olur.* Yasanın yorumunda yardımcı kaynak olan madde gerekçelerini dikkate almak gerekir. Tebligat Kanunu'nda değişiklik yapılan madde gerekçelerinden açıkça anlaşılacağı üzere iki veya üç tebligatla sorun çözülmek istenmiştir. *Hem yasa metninde, hem yasanın uygulanmasını gösteren yönetmelikte ve hem de madde gerekçesinde muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde doğrudan doğruya T.K 21/2'ye göre tebligat yapılacağı açıklamasına yer verilmemiş, bilakis bildirilen adrese tebligat yapılamaması halinde 21/2'ye göre tebligat yapılacağı önemle vurgulanmıştır.* Adrese kayıt sistemindeki adres, tebligat yapılamayacağı açıkça anlaşılan bir adres olmadığı için, öncelikle, normal bir tebligat çıkartılarak Tebligat Kanunu'nun 21/1. maddesinde ve Tebligat Yönetmeliği'nin 30.maddesinde muhatap lehine olan araştırmaların yapılarak tebligatın kendisine ulaşması ve bilgilendirme işleminin yerine getirilmesi gerekir. Tebligatın anlamı bildirimdir. Tebligatın yazılı bildirim ve belgelendirme olmak üzere iki ana unsuru vardır. Tebligat savunma hakkı ile sıkı sıkıya

bağlıdır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 30.12.2009 tarihli 2009/12-563 E.-2009/600 K. sayılı kararında da açıkça vurgulandığı üzere icra takibinin sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, itirazların yapılabilmesi ve takibin süratle sonuçlandırılabilmesi, ancak, tarafların icra takibinden usulünce haberdar edilmesi ile mümkündür. Zira, takip borçlusunun hangi icra dairesinde aleyhine takip bulunduğunu, hakkındaki taleplerin nelerden ibaret olduğunu bilmesi ve varsa itirazlarını zamanında ve doğru merciiye yöneltebilmesi usulüne uygun olarak yapılacak tebligat ile sağlanabilir.

8 *Somut olayda şikayet konusu yapılan ödeme emri tebligatının TK.'nun 10/2. Maddesi gözardı edilerek borçluya önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan doğruya TK.'nun 21/2 maddesine göre çıkartıldığı ve bu tebligatın yukarıda anlatılan nedenlerle usule aykırı bir tebligat olduğu görülmüştür.*

9 Usule aykırı tebliğin hükmü ise 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 32.maddesinde ve Tebligat Yönetmeliği'nin 53.maddesinde düzenlenmiş; tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatap tebliğe muttali olmuş ise geçerli sayılıp, muhatabın beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

10 O halde mahkemece, *dairemizin yeniden oluşan görüşü doğrultusunda;* yukarıda belirtilen nedenlerle ödeme emrinin tebliğinin usulsüz olduğuna karar verilerek, borçlunun öğrenme tarihi olarak beyan ettiği tarihe göre 5 günlük yasal süre içerisinde yapıldığı tespit edildiği takdirde icra takibine itirazlarının esasının incelenmesi gerekir iken bu hususlar gözardı edilerek istemin reddi yönüne hüküm tesisi isabetsiz olup mahkeme kararının bozulması gerekirken onandığı anlaşılacakla borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü yoluna gidilmiştir.

11 Borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin .. tarih, ... sayılı bozma kararının kaldırılmasına, Bakırköy .. İcra Hukuk Mahkemesi'nin .. tarih ve ... sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nın 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ...oyçokluğu ile karar verildi.

12 **KARŞI OY:** 19.01.2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 11.01.2011 tarihli 6099 Sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile adrese dayalı kayıt sistemindeki adrese tebligat usulü benimsenmiş ve bu doğrultuda 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştır.

13 6099 Sayılı Yasanın genel gerekçesinde, değişikliklerle, özellikle adil yargılamadaki makul süre unsurunun gerçekleşmesine önemli katkı sağlanacağı ve tebligatın güvenli bir adrese yapılmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Yine aynı Yasanın 3.maddesinin gerekçesinde, muhataba daha kolay ulaşılacak bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânının açık tutulduğu, ancak, tebligatın

yapılmasını isteyenin veya tebligatı çıkartan makamın bildirdiği adresin, tebligata elverişli olmadığından anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması halinde, muhatabın 5490 Sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresin bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligat buraya yapılacağı, adres kayıt sistemindeki adresin, kişinin resmi tebligat adresi olarak kabul edildiği, hiç kimsenin, adres değişikliğini bildirmemek suretiyle ihmali veya adresini belirsiz hale getirecek kötü niyetli davranışlarıyla hak elde etmemesi gerektiği, tüm adres araştırmalarının bu adres kayıt sistemi esas alınarak yapıldığı, adres kayıt sistemi dışında ayrıca bir adres araştırması yapılmayacağı, ne tebligatı çıkartan merciin ne de posta memurunun başkaca bir adres araştırması yapmasına gerek bulunmadığı, anılan Yasanın 4.maddesinin gerekçesinde ise 10 uncu maddede yapılan değişiklikle birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, adres kayıt sistemindeki adresin esas alınacağı, başkaca araştırma yapılmadan tebligatın o adrese yapılacağı açıklanmıştır.

14 6099 Sayılı Yasanın genel gerekçesi ve madde gerekçeleri ile 7201 Sayılı Yasanın 10., 21. ve 35.maddelerinde yapılan değişiklikler birlikte değerlendirildiğinde, düzenlemenin amacının 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile oluşturulan adrese dayalı kayıt sisteminden yararlanarak, tebligatların daha sağlıklı bir şekilde ve daha kısa bir sürede yapılması ve bunun sonucu olarak da yargılamaların gereksiz sürüncemede kalmasının önlenmesi olduğu anlaşılmaktadır.

15 Hemen belirtmek gerekir ki, tebligat ile ilgili yasa ve tüzük (yönetmelik) hükümleri tamamen şeklidir. Değınilen işlemler bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir işlemler olmakla, gerek tebliğ işlemleri ve gerekse tebliğ tarihi ancak yasa ve tüzükte (yönetmelikte) emredilen şekillerle tevsi ve dolayısıyla ispat olunabilir. Bu sebeple tebligatın usul yasaları ile ilişkisi de daima göz önünde tutulmalıdır.

16 Buna göre tebligatın öncelikle muhatabın bilinen en son adresine yapılması, bu adrese tebligat yapılamaması halinde ise tebligatın muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine gönderilmesi gerekir. *Muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresinden başka bilinen bir adresi yok ise tebligatın anılan adrese gönderileceği tabiidir. Bu adrese çıkarılan tebligat evrakı üzerine tebliği çıkaran merciye tebligat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğunun yazılması 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 23/8. maddesi uyarınca yasal zorunluluk olduğu gibi malumun da ilanidir. Tebligat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu halde bu hususun tebligat evrakı üzerine yazılmamasının ise gerçeğin gizlenmesi olacağı kuşkusuzdur. Çoğunluk görüşünün aksine 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun ne 10. maddesinde ne 21.maddesinde ne de herhangi bir maddesinde, bilinen en son adrese tebligat yapılamaması halinde muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki*

adrese önce tebligat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu yazılmaksızın, bir diğer ifade ile bu gerçeklik gizlenmek suretiyle tebligat çıkarılması gerektiğine, bu tebligatın yapılamaması halinde ikinci kez aynı adrese çıkarılacak tebligata adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu açıklamasının yazılması gerektiğine ilişkin hiçbir düzenleme yoktur.

17 Bilindiği üzere Anayasa'da kuvvetler ayrılığı sistemi kabul edilmiş olup, 7.maddede yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu belirtilmiştir. Yargı organları ise Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce yapılan yasal düzenlemelere uygun davranmak ve yasa hükümlerini aynen uygulamak durumundadır. Bir diğer ifade ile 7201 sayılı Yasanın 10. ve 21/2.maddelerinin yasa koyucunun iradesi doğrultusunda uygulanması halinde hak kayıplarının olabileceği endişesiyle yasa hükümleri göz ardı edilmesi düşünülemez.

18 *Yine çoğunluk görüşüne göre yapılacak uygulama 7201 sayılı Yasanın 35. maddesinin 6099 Sayılı Yasa ile değiştirilmeden önceki hali ile neredeyse aynıdır. 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 6099 Sayılı Yasa ile değiştirilmeden önceki 35/son maddesi hükmüne göre "...kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ve ticaret sicillerine..."* bildirilen adreslere gönderilen tebliğ işlemlerinin yapılamaması halinde, değiştirilen adres bu yerlere bildirilmediği takdirde muhataba doğrudan 35. madde uygulanarak tebligat yapılabilmekte idi. Buna göre nüfus müdürlüğü de kamu kurumu olduğuna göre muhatabın nüfus müdürlüğüne bildirdiği adresine çıkarılan tebligatın yapılamaması halinde aynı adrese bu maddeye göre tebligatın yapılabilmesi mümkündü.

19 *Buna göre de yasa koyucunun amacı adrese dayalı kayıt sistemindeki adrese önce bir tebligat çıkarılıp, bunun yapılamaması halinde ikincinin çıkarılması olsa idi zaten yasanın 35/son maddesi bu işlevi gördüğünden böyle bir düzenlemeye gitmesi gerekmezdi.* Yasa koyucunun bu durumu bilmemesi, bir diğer ifade ile abesle iştigal etmesi düşünülemeyeceğine göre ve düzenlemenin gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde, çoğunluk görüşüne katılmak mümkün olmamıştır.

20 Yukarıda belirtildiği üzere değişiklik öncesi Yasanın 35/son maddesi uyarınca gerçek kişilerin kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ve ticaret sicillerine (nüfus müdürlükleri, tapu sicil müdürlükleri, trafik tescil müdürlükleri, ticaret sicili, kamu bankaları vs. gibi birçok yer) bildirdikleri yerlere tebligatlar yapılabilmekte ve bu durum hak kayıplarına yol açmakta idi. Pek çok kamu kurum ya da kuruluşuna değişik vesilelerle adres bildiren bir kişinin adresini değiştirdiğinde bu değişikliği aynı yerlere bildirmesini beklemenin hayatın gerçeklerine ne kadar uyacağı izahtan varestedir. *İşte yapılan bu düzenleme ile kişinin, adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi, resmi tebligat adresi kabul edilmiş ve ona sadece bu adresini takip etme ve değişiklikleri bildirme mükellefiyeti yüklenmiştir. Kişiler aleyhine olumsuz sonuçlar*

doğurması kuvvetle muhtemel olan 35. maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılarak anılan düzenlemeler yapılmıştır.

21 Şu hale göre 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun hem 10. maddesi hem de 21/2. maddesi son derece açıktır. Muhatabın bilinen adresine tebliğat yapılamaması ya da bilinen adresinin bulunmaması halinde tebliğat, adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine, adresin "muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi" olduğu, tebliğat evrakı üzerine yazılmak suretiyle çıkarılmalıdır. Çıkarılan bu tebliğatın ise öncelikle adresin niteliğine göre 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun 14, 16, 17, 18 ve 20. maddelerine göre yapılması gerekir. Kendisine tebliğat yapılacak kimse veya tebliğat yapılabilecek kimselerden hiçbirisi gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse tebliğ işlemi aynı kanunun 21. maddesinin 1. fıkrasına, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış ise 2. fıkrasına göre yapılmalıdır.

22 O halde tebliğat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olması halinde, muhatap ya da muhatap yerine tebliğatı alabilecek kimselerden birisi var ise tebliğatın onlara yapılması, muhatap geçici ayrılmış ise 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesinin 1. fıkrasına göre tebliğ işleminin yapılması, muhatabın o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olduğunun belirlenmesi durumunda ise 2. fıkraya göre tebliğatın yapılması gerekir.

23 Kısacası çoğunluğun muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine önce adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu belirtilmeksizin bir tebliğat çıkarılıp, bu tebliğatın yapılamaması halinde bu kez aynı adrese, adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu şerhi verilmek suretiyle tebliğat çıkarılması gerektiği görüşüne katılmıyoruz. Muhatabın bilinen adresine tebliğat yapılamaması ya da bilinen adresinin olmaması halinde tebliğat çıkarılan adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olması durumunda bu şerhin verilmek suretiyle tebliğatın çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

24 *Somut olayda icra takip dosyasında şikayetçinin bilinen adresinin olmadığı görülmektedir. Bu nedenle borçlunun adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi bilinen en son adres kabul edileceğinden bu adrese adresin muhatabın adrese dayalı kayıt sistemindeki adresi olduğu yazılmak suretiyle tebliğat çıkarılmasında ve 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesinin 2. fıkrasına göre tebliğat yapılmasında yasaya aykırılık olmadığından tebliğ işlemi usulüne uygundur.*

25 Bu nedenlerle ihalenin feshi isteminin reddine dair icra mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olup, Dairemizin onama ilamı doğru olduğundan karar düzeltme isteminin reddinin gerektiği görüşüdeyiz.